

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vratica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust,
izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Posilna plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Saraj-
jevo 7.565, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

»Napredni« Slovenci.

Včeraj smo poročali o ustanovitvi opozicionalnega bloka in smo rekli, da pomeni ta blok prvi korak na potu do revizije ustave, tiste ustave, ki nam spodjeda vsako samostojno udejstvovanje v gospodarskem, kulturnem in socialnem oziru. To danes čutijo vsi prečani, zlasti pa čutimo to mi Slovenci, ki plačujemo po stari solidni metodi vse svoje nam predpisane dajatve točno in redno, a zato prejemo od vrhovne državne uprave kot povračilo za našo solidnost in zvestobo klobuto za klobuto tudi točno in redno.

Danes čutijo vsi državljani kraljevine SHS, ki so naseljeni v Sloveniji, vse blagodatni sedanega režima na svojih žepih v dovolj občutni meri. Danes hodijo med nami gospodje »mekoli« in gospodje »orjunci«, hodijo med nami »državotvorni elementi« in protidržavni rabulisti, a vsi so enih misli, da tako ne gre naprej!

To je skupna misel vseh »državotvorcev« v naši deželi in vseh »protidržavnih elementov«. Samo stari »Slovenski Narod« se ne more dokopati do te skupne misli celokupnega slovenskega naroda, menda zato ne, ker nosi na svojem pročelju ime »Slovenski narod«!

Svoje pravo lice so pokazali gospodje, ki še životarijo pod žalostno senco nekdanjega »Slov. Naroda«, zlasti včeraj v uvodnem članku, ki razodeva vso tiho bol in vso nerazodeto bridkost starih »narodnih« gospodov ob ustanovitvi novega opozicionalnega bloka.

Dejstvo, da se je znala uveljaviti pri ustanovitvi opozicionalnega bloka imenom vse Slovenije tudi SLS, je učinkovala na »Narodove« demokrate kakor srčna kap. Gospodje so se naslonili nazaj na široke klubske fotelje, debele cigare — Verwaltungsratszigarren — so jim izpadle iz rok in od staroveških misli polne glave so se jim povesile na trudne prsi. »Kaj bo, kaj bo«, so vzdihovali, »če se klerikalni Brdvas ne ukroti?«

Ko so se pa za trenotek zopet zavedli, so dejali: »Klerikalci hočejo avtonomijo Slovenije!« — Strahota čez strahoto! Klerikalci bodo zavladali nad Slovenijo! Kje smo pa potem mi? Kaj smo potem mi? Ali smo še za kaj? In gospodom, starih, častitljivim gospodom so prišle v spomin besede: Pulvis es et in pulverem reverteris — kar se pravi prestavljeno v politično slovenščino: Strt boš kakor orehi v možnarju!

Tega se pa stari liberalni gospodje boje! Zato so včeraj zapisali v svojem glasilu: »Napredni Slovenci« dr. Korošcu ne moremo slediti. To je naravnost krasno pripoznanje. Če je človek hrom na nogah in na možganih, je to pripoznanje jako razumljivo.

Vsled tega so gospodje ostali raje pri starem. Kdor ne pozna telefona, gre raje sam svojemu sosedu povedat, kaj je novega. In so rekli po starem, da je zanje merodajno samo »državno in narodno edinstvo«, češ, eden ali drugi nam bo že verjel, ker bedakov na svetu nikoli ne zmanjka. Potem so se oprijeli zadnjega radikalnega recepta proti opozicionalnemu bloku, da je treba v Sloveniji zbrati »napredne sile« proti avtonomistični SLS, da se vzdrži centralizem. »Slov. Narod« se je točno po radikalni komandi oprijel te devize za reševanje radikalne vlade. Kaj poreče »Narodov« sobojevnik »Jutro«, kaj poreče na to demokratska stranka?

V svojih težkih razmišljanjih pa so se spomnili gospodje tudi ljubljanske univerze. Če nam nič ne pomaga, so si dejali, nam bo ta gotovo pomagala. Ta mora biti vendar »napredna«. Prav natanko pa stari in razni mladi gospodje tega le ne vedo in zato se jim je zahotelo tudi malega strašila in so zapisali v »Narod«: »Ljubljansko univerzo in vse slovensko šolstvo bi klerikalna stranka podredila škofu in teologiji!«

Strahu starih gospodov se pa ljudje samo smejejo, ker vedo danes vsi pametni ljudje še vedno jako dobro, da so bili ravno »napredni« gospodje z vso vmeno na delu, da bi prvič slovensko univerzo v Ljubljani »pojugoslavenili« drugič pa, da bi tako »pojugoslavenjeno« recte po-

srbljeno univerzo spravili ne pod oblast ljubljanskega škofa, ki vzdržuje s svojimi toliko mu očitanimi dohodki vzorno slovensko gimnazijo in daje tiskati na svoje stroške slovensko-latinski slovar, ampak da jo prodajo belgrajskim interesentom kakor par vagonov svinca ali pa krompirja v razne lepe kraje z zdravo valuto.

In ko so stari gospodje vlekli že zadnje dime iz svojih debelih cigar, so prišli do zaključka, da dr. Korošcu ne smejo

dati proste poti na njegovem potu, kajti sicer bi »klerikalni avtonomizem« zmagal na celi črti. Če pa ta zmaga, bo konec vsega naprednjstva, konec bo varanja ljudstva in kar je najhujše, konec bi utegnil biti tudi debelih cigar! »Slovenski« demokrate so z uvodnikom v včerajšnjem »Slov. Narodu« padli v hrbet lastni stranki. Ta sramotni članek »Slov. Naroda« bo ohranil Sloveniji in slavni kranjski deželi vsaj eno njeno specialiteto, kranjsko — klobaso.

Opozicionalni blok ustvarjen.

IZROČITEV POVERILNIC HRVATSKIH POSLANCEV. — KOMENTAR G. PREDAVCA. — SRNAO SKLICUJE SHOD PROTI PRIHODU HRVATSKIH POSLANCEV. — IZJAVA G. DAVIDOVIČA.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Današnji dan ostane brezdvomno eden najpomembnejših v zgodovini države SHS kakor tudi v politični zgodovini SLS. Načelna borba, ki jo je vodila SLS od svojega početka sem, je dobila popolno zadoščenje in principiarno stališče aktivnega delovanja v parlamentu je po vztrajnem in težkem stališču zmagalo. Prvi uspeh je tu. Za njim pa pridejo drugi. Vsi, ki so napadali SLS, češ, kje so uspehi, so danes desavuirani in osramočeni, kajti ravno ti so morali prednesebično in konsekventno borbo za pravična načela vpogniti svoj hrbet in priznati vse, proti čemer so zabavljali in se borili. V interesu ljudstva bi bilo samo želeli, da tem korakom sledijo tudi drugi, dokler ne pade koruptni režim Nikole Pašića, da se nikdar več ne dvigne, temveč da se na razvalinah korupcije in nasilja prične graditi nov temelj res bratske zajednice južnih Slovanov.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Dogodki današnjega dneva so se vrstili v sledečem redu: Takoj zjutraj se je vršila kratka seja šefov opozicije. Na seji se je soglasno dosegel sporazum, da se zaseda izroči predsedništvu skupščine 20 poverilnic Radićevih poslancev, proti čiji izvolitvi ni dosedaj vložena nobena pritožba. Takoj po seji je g. Predavec v družbi poslancev dr. Hohnjeca, Kapetanovića, Pečića in Djoke Popovića odšel v predsedništvo narodne skupščine, kjer je poslance v prisotnosti predsednika Ljube Jovanovića sprejel prvi podpredsednik Ljuba Bakić. Njemu so izročili formalno vlogo, s katero obveščajo predsedništvo narodne skupščine o izročitvi poverilnic. Nato so poverilnico za poverilnico izročali v roke podpredsednika proti potrditvi o prejemu. Izročili so poverilnice sledečih Radićevih poslancev: Nikola Vranić, Pavao Radić, Ivo Radić, dr. Stjepan Košutić, Ivan Čelan, dr. Nikić, Ivan Robić, Franjo Malčić, dr. Maček, Vinko Trujar, Franjo Rahaj, Stjepan Čizmešija, Edo Marković, Nikola Turalija, Josip Predavec, Stjepan Klaić, Jure Valešić, Mate Babogredac, Petar Dobričić, dr. Krnjević. Ta važna formalnost je bila končana kmalu po 11. uri, nakar se je Predavec nekaj časa razgovarjal z Ljubo Jovanovićem. Nato je g. Predavec sprejel časnike in dal sledečo izjavo: Kakor znano, sem na temelju sporazuma ravnokar izročil predsedništvu skupščine 20 poverilnic, kar pa še ne znači, da so to vse poverilnice, kar jih nameravamo izročiti. Naglašam, da sem imel možnost izročiti tudi več poverilnic. Ravno tako je popolnoma definitivno, da pridemo v Belgrad in to najbrž že pred verifikacijo, da se v slučaju, ako se ponovijo slični napadi na našo stranko, kakor je bil to storil dr. Ninčić, lahko sami branimo. Naše sile so tako velike, da bomo brezpogojno prišli do uspeha. Z dosedanjim tokom stvari sem zelo zadovoljen. Med nami vlada popolno zaupanje in jaz mislim, da med nami in

drugimi člani opozicije ni potreba nikakih posebej podpisanih protokolov. Zvečer odpotujem v Zagreb, odkoder odpotujeta na Dunaj dva člana predsedstva, da obvestita Radića o vsem. — Nato je g. Predavec odgovarjal na posamezna vprašanja. Na vprašanje o sestanku z Ljubo Jovanovićem je odgovoril, da mu je Jovanović izjavil dobesedno: »Jaz sem Vašim tovarišem sporočil, da bom s svoje strani storil vse, da se verifikacija izvrši popolnoma v redu.« Na vprašanje, ali mu je znano, da je za jutri zjutraj srbska nacionalna mladina sklicala shod proti prihodu hrvatskih poslancev v Belgrad, je odgovoril: Mnenja sem, da je taka akcija jako neugodna. Nas to nikakor ne bo motilo, da izvršimo svojo parlamentarno namero. Oni, in to so po mojem mnenju redki, ki mislijo na ta način reševati nacionalno vprašanje, gotovo ne bodo za tako svoje postopanje mogli nositi odgovornosti niti pred srbsko, še manj pa pred evropsko javnostjo. Po mojem mnenju so to slabi poskusi dosedanjih državnikov, ki mislijo na ta način rešiti, kar se rešiti da. Pravi državniki, ki so si v svesti svoje moči in sile, ne govorijo s takim jezikom. Na nadaljnja vprašanja, če mu je znano, da namerava na tem meetingu govoriti dr. Gagliardi, glavni urednik »Balkan«, je odgovoril, da srbska javnost na take junake ne more biti ponosna. Glede odnošajev med Radićevo stranko in Frankovci pravi, da so isti, kakor so bili. Glede vesti, da prihajajo iz Hrvatske vladi pritožbe proti izvolitvi hrvatskih poslancev, je odgovoril, da v te vesti ne veruje, ker bi se stem onemogočil vsak parlamentarizem. G. Predavec je danes zvečer odpotoval v Zagreb, kjer se bo vršila seja predsedništva HRSS. Na seji se bodo po poročilih gospoda Predavca določili delegati, ki se odpeljejo na Dunaj, da obvestita Radića. Pred odhodom je bil kratek sestanek med dr. Korošcem, dr. Spahom in g. Predavcem. Na tem sestanku je v popolnem soglasju določili v glavnih potezah smernice delovanja. D a v i d o v i č je povodom posvetovanj opozicijskega bloka izjavil časnikařem: Opozicionalni blok je vstvarjen v interesu države in naroda. Prvi dnevi novega bloka bodo to dokazali. S konsolidacijo notranjih razmer po krizi bo država močnejša, njen mednarodni položaj bo ugodnejši. Ustava in zakoni bodo dobili svoje polnomočje. Naša država bo prišla v vrsto pravnih držav. Nasilje bo prenehalo. Prenehala bo korupcija, ki je bila grdo obiležje naših dosedanjih razmer.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Za jutri dopoldne je srbska nacionalna mladina sklenila protestno zborovanje proti prihodu hrvatskih poslancev v Belgrad. Tako postopanje se v vseh krogih splošno obsoja, ker je režimsko časopisje in ves režimski aparat v državi sami kakor tudi v inozemstvu vedno naglašal, da so Radićevci proti tej državi, ker ne pridejo v skupščino.

in bolest bere v očeh. Sprva je bilo razpoloženje med radikali tako, da ga ni lahko opisati. Po vseh ministrstvih so najzaupnejši uradniki dobili nalogo, da hitro očistijo arhive vseh aktov, ki bi znali pričati o velikanski korupciji in protekcionizmu. S tem seveda vlada samo potrjuje svoje dosedanje »pošteno« delo. Zmedenost v radikalnih vrstah je dosegla vrhunec. Izjave, ki jih dajejo posamezni poslanci, so naravnost smešne. Največ si dajejo radikali duška v skupščinskem buffetu, kjer vsakemu, kdor jih hoče poslušati, pripovedujejo o zvitemu in pretkanemu »čiki Baji«, v katerega stavljajo vse nade, da jih bo rešil iz zagate ravno on, ki jih je pripravil v ta položaj. To premetenost čike Baji pošteni ljudje imenujejo verolomnost ali še huje. Tudi sicer so te igre Nikole Pašića va banque, kajti treba pomisliti, da gre vsa borba ravno in predvsem proti Pašiću in onim, ki mu sledijo v njegovi politiki, ker to, kar dela on in kar počenja njegovi pristaši, se sploh ne sme imenovati politika. Sicer je med radikali ostalo pri znanih kombinacijah. Le eno novo je danes iztuhtal radikalni list »Vreme«, ki, pišoč o raznih mišljenjih glede verifikacije mandatov Radićevih poslancev, navaja mišljenje enega dela radikalov. To mišljenje obstoja v tem, da bi se moral sprejeti predlog, ki ga je stavil Večeslav Wilder in še nekateri demokrati v parlamentu, ko se je na prvih sejah novega parlamenta aprila meseca lanskega leta govorilo o verifikaciji mandatov, namreč da naj se na temelju zakona o zaščiti države sploh uničijo vsi mandati Radićevih poslancev in za te mandate razpišejo nove volitve. Ta del radikalov misli, da bi se v tem slučaju ne moglo očitati, da postopajo strankarsko, ker bi sprejeli samo predlog, ki so ga predlagali sedanji Radićevi zavezniki demokrati. Takih »pametnih« mišljenj je bilo v kuloarih še več in je brezdvoma pravilno ono, ki ga oddaja večina, namreč da bi moral Nikola Pašić že zdavnaj podati demisijo in v miru uživati plod dolgotrajnega vladanja.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Tudi vlada si še vedno ni na jasnem, kaj naj stori. Vse seje so brez uspehov, kajti Pašić še vedno trdovratno molči in taka je ostala današnja seja, ki je trajala od 5. do pol 10. Neposredno pred sejo je bil Pašić na dvoru, kjer pa se je zadržal tako malo časa, da se sploh sumi, ali je bil sprejet od kralja. Na seji ministrskega sveta se je seveda razpravljalo o političnem položaju, vendar o tej stvari ministri niso prav ničesar sporečili časnikařem in so bili do skrajnosti rezervirani. Pač pa so izjavljali, da so razen o položaju razpravljali tudi o resornih stvareh. Tozadevni sklepi, ki so jih sporečili časnikařem, so zelo zanimivi. — Vlada je namreč glasom teh izjav razpravljala o invalidskem zakonu in na predlog ministra Perića sprejela 6 oddelkov tega zakonskega predloga v korist invalidov. Nadalje je dovolila kredit v znesku 1.000.000 Din za pravoslavne bogoslovce in sklenila, da se 3 občinam v Dalmaciji dovoli, da morejo dolgove za prejeta živila plačati pozneje. Končno je poročal minister Perić o reparacijskem vprašanju.

Narodna skupščina.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Danes je seja narodne skupščine, kljub temu, da se je razpravljalo o tako važnem ministrstvu kakor je ministrstvo prosvete, potekla brez vsakega zanimanja, ker so bili na dnevnem redu važnejši dogodki. Govorilo je pred prazno dvorano nekoliko poslancev, nakar je bila seja prekinjena in se bo debata o tej zadevi nadaljevala v ponedeljek.

Trgovinska pogajanja.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Danes popolnoma je bila seja druge sekcije za trgovinsko pogodbo z Italijo, na kateri je predsednik italijanske delegacije Lucio predložil popolnoma nov načrt o konzularni konvenciji. Z ozirom na to, ker morajo naši člani te sekcije ta načrt še prej proučiti, so seje te sekcije prekinjene. Ta sekcija je dosedaj edina od vseh redno glasovala.

Razpoloženje v Belgradu.

OPOZICIJA VESELA, RADIKALI SILNO POPARJENI. — JAVNOST ZA TAKOJSNO DEMISIJO PAŠIĆA. — BREZUSPEŠNI POSVETI VLADE.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Izročitev poverilnic hrvatskih poslancev je bil svečan trenotek. Ko so določeni člani posameznih klubov, na čelu jim g. Predavec, odhajali v prostore predsedništva skupščine in še bolj, ko so se vračali, se je v kuloarih zbrala ogromna množica bel-

grajskih časnikařev, dopisnikov domačih in tujih listov, opozicionalnih poslancev in občinstva. Skozi špalir teh radovednežev so šli ti poslanci kakor triumfatorji, od vseh strani burno aklamirani. Le tu pa tam se je izza oglov pokazal kisel obraz kakega režimskega člana, ki se mu skrb

spodarske samostojnosti slovenskega naroda. — Morebiti pa se bo zdaj »Avtonomist« obelil še na besedo »ljudstvo«, češ, čemu ne rečemo »narod?« Čudili bi se temu ne, ker »Avtonomist« je zadnje čase zapustil popolnoma stezo stvarnosti.

Dopisi.

Murska Sobota. Leto dni je, kar je prenehala medstrankarska čitalnica. Nismo prijatelji zastarelih, preživeli se čitalnic. Toda ta čitalnica je imela prehodni pomen, da zabriše strankarske momente in ustvari tla jugoslov. kulturni in politični orientaciji Prekmurja. Bili so v nji le »prišlekci« in njihova naloga je bila, da pritegnejo domačine. Toda v družstvo je udarila prokleta slovanska nesloženost, čim mu je predala vlada bogato premoženje prejšnje mažarske čitalnice. Pohlep za tem premoženjem in strankarski fanatizem je nagnal nekatere, ki jim svet in zgodovina ne pozna večjega genija kot Pribečevića, ne večjega filozofa kot Žerjavo, in ki niti ne slutijo, da mora biti narodni voditelj politično znanstveno kvalificiran — zglašovali so s slučajno večino, nena doma, sklep, da se čitalnica razpusti in premoženje pripade »Sokolu«. Uspelo jim je, da so s cinizmom, ki je vreden narodnega zločinca ali pa političnega analfabeta, razbili edini forum, kjer bi se bili našli prišli in domači Slovenci, da zidajo na domačih tradicijah narodnega boja. Formalno so ostali v pravi tudi pred prizi vladno. In s tem se je zgodila neverjetna krivica domačim Slovincem. Vlada je zaplenila bogato imovino mažarske čitalnice pod naslovom, da je ustvarjena iz denarja, ki so ga bivši mažarski magnati izželi iz domačega ljudstva. Velja princip, da je izročila vlada to premoženje domačemu, slovenskemu ljudstvu: vrnila mu, kar so si bivši mažarski advokatski in drugi oderuhi na njegov račun prisvojili. Vprašamo torej: s kako pravico figurira »Sokol«, kakršen je v Murski Soboti, kot tako domače društvo, ki mu vlada vrača to premoženje? Prijemimo namreč, da v »Sokolu« ni niti enega pravega slovenskega domačina! Tukajšnji »Sokol« je par desetih uradnikov, uradnic, advokatov itd. Pa so še tudi tiste sorte, ki nimajo nikakega kontakta z narodom. Niti eden izmed njih nima prijatelja med domačimi Slovenci; v kolikor jih imajo, so to Mažari. Prišli so in zasejali hudičovo seme: Kihar, »Muravidek«, tudi »Szabadsage«, čitalnica, to je jugoslovanska naprednost! S tem pa so ubijali moralo, ubijali ljubezen do države. Dvakrat hudičev strup! Zahtevamo, da vlada vsaj ne podpira takega uničujočega dela. Zahtevamo, da vlada vsaj ne deli nagrad takim ljudem: Zahtevamo, da prekliče svojo odločitev, da je premoženje bivše čitalnice last »Sokola«. Domači Slovenci snujejo svoje kulturno društvo; ne more živeti, ker nima nikjer nikakih prostorov, niti za drag denar ne. Reklamiramo premoženje bivše čitalnice za to snujoče se domače društvo; reklamiramo to premoženje, ker je ustvarjeno iz trdih in krvavih denarjev domačega ljudstva. Če smo imeli prej mažarske valpe — danes kot avtohtono, državotvorno ljudstvo ne bomo trpeli, da nam pridejo po slovensko kršeni sodniki, učitelji itd. in nam prav enako govorijo kot nekdo njihovih mažarskih kolegi: »Če se prilagodite nam, vas sprejmemo medse!« Nismo klonili, tudi ne bomo. Mi smo narod; kdor ni z nami, je proti nam. Nismo po imenu, pač pa načelni demokrati. In čeprav se bodo postavljali ti gospodje proti nam, dal jim bo morda prazni žep in lačni želodec spoznanje, da jih ne redi ne naprednost, ne sokolstvo, ne jugoslovenstvo, nego slovenski »klerikalni kmet«. — Da ilustriramo krivico, ki je se zgodila domačim Slovincem s čitalničnim premoženjem, naj navedemo le nekaj sokolskih imen: Armič, Koder, dr. Mak, nekaj učiteljev in učiteljic. Ti ljudje torej so kot dediči bivše mažarske čitalnice prevzeli v imenu domačih Slovincov njeno premoženje! Ljudi, ki nimajo strankarsko prodane ali vezane pameti, vprašamo: Ali ni to zasmeh narodnega osvobođenja?!

Primorske novice.

p Ob slovesu tržaškega škola Fogarja iz Gorice. Dne 4. t. m. se je tržaški škof msgr. dr. Fogar poslovil od krožka katoliške italijanske mladine v Gorici, ki ga je bil ustanovil in vodil sam. V imenu »Prosvetne zveze« se je od msgr. dr. Fogarja poslovil visokošolski Simšič. V svojem poslovnem govoru je msgr. dr. Fogar rekel zbranim prijateljem: »Vsi smo si uov i Kristusovi, premožni in revni, Slovenci in Italijani. Radi ljubimo do Slovencev in do goriškega nadškofa sem moral trpeti na svojem ugledu. Toda ljubim sem ga ter ga branil in zaščitenje imam. Dedščino Vam izročam: Ljubite goreče svojega nadpastirja kakor sem ga jaz ljubil in ljubite Slovence. Le z ljubezno bomo dosegli, da bodo Slovenci vzljubili našo lepo domovino.«

p Škof dr. Fogar se je dne 6. t. m. pripeljal v Trst, kjer je bil slovesno sprejet. Sprejema se je udeležila duhovščina, zastopniki civilnih oblasti in ogromna množica ljudstva. Danes dopoldne bo msgr. dr. Fogar slovesno vstopil v starodavni stolnici sv. Justa.

p Brelić. »Goriška Straža« piše: »Brelić, dosedaj sodni nadsvetnik, je bil pred kratkim imenovan za predsednika goriškega sodnega zbora. Prejel je plačilo za udarec, ki ga je prižadel načelu svobode in človeškega dostojan-

stva v obče in našemu ljudstvu posebej s tem, da je vrgel slovenščino na cesto in napravil iz »biše pravice« zavod za sistematično tlačenje naše materinščine, kakor bi bila jezik razbojnikov, ne pa poštenih državljanov, ki s krvavimi žulji redijo po večini tudi Brelića. Tatu nihče ne hruli na sodniji, da le laško govori, pač pa sme zapoditi vsak pisarček slovenskega poštenjaka, ki slovenski govori na svoji zemlji — na sodniji, ki jo vzdržuje z davki in pristojbinami (pa še kakšnimi!). Brelić je lani svečano izjavil in pismeno potrdil, »da Slovencev sploh ni«. Morda se pa Brelić verdarle moti. Čujemo, da se pri sodnijskih izpitih da kandidat lahko izprašati tudi v slovenščini in da bo znanje slovenskega jezika imelo vpliv tudi pri imenovanjih. Po Breliću bi to bilo čisto odveč ali naravnost škodljivo, ker bi vendar nekako vsebovalo priznanje, da so v državi tudi Slovenci in Hrvatje.« — Kdo se pri tem ne spominja ljubljanskega Elsnerja, ki je v zadnjih letih pred vojno v imenu nemštva paševal na ljubljanski deželni sodniji podobno, kakor pašuje danes Brelić v imenu italijanstva v Gorici. Toda kje je danes Elsner?!

Štalarske novice.

š Sv. Križ pri Ljutomeru. Tu je umrl v 58. letu svojega življenja nadučitelj g. Anton Herzog, rojen v Ljutomeru, ki je celih 37 let učiteljeval pri Sv. Križu in obenem kot spreten organist poveljeval službo božjo vsak dan pri petih sv. mašah. Odločno verskega mišljenja je vzgajal tudi šolske otroke verskonravno z besedo in zgledom. Sodeloval je ves čas tudi pri bralnem društvu in kot pevovodja pri organizacijah naše mladine. Zadel ga je kap pri izvrševanju poklica, ki ga je izvrševal s tako vno in gorečnostjo. Padel je med značaj, ki je imel vzgledno šolo. N. p. v m.!

š Župnik Cizej. Pri Sv. Martinu pri Šaleku (Velenju) je umrl v četrtek, dne 6. t. m., ob šestih zvečer tamkajšnji župnik Franc Sal. Cizej. Pokopali so ga večeraj ob 10. dopoldne. Rajni je bil rojen 24. januarja 1846 na Gomilskem, v duhovnika posvečen julija 1871 ter po raznih službah v več župnijah pri Sv. Martinu župnik od 5. marca 1893. Bil je pravi mož iz ljudstva za ljudstvo, povsod na svojem mestu, pri občini, okrajnem zastopu, šolskem svetu kot steber slovenstva, prijatelj ljudstva, ljubitelj cerkve. Užival je splošno spoštovanje in bil radi svoje ljudomilosti povsod priljubljen. Naj uživa večno plačilo!

Dnevne novice.

— **Cenjene naročnike-zamudnike** opozarjamo, da je današnja številka zadržanja, ki jo prejmo, ako nemudoma ne poravnajo na prejeti položnici označenega zastanka.

— **Cenik za oglaševanje v Slovenscu** za vsako poljubno obliko je p. n. interesom vedno na razpolago. Zahtevajte ga od naše uprave enostavno po dopisnici. Za večjo insercijo zahlevajte poseben proračun.

— **Bunjevski obisk na dvoru.** Dne 6. marca je bila sprejeta na dvoru skupina bunjevskih dekle iz Subotice. Kralj in kraljica sta se pol ure prijazno pogovarjala z mladimi Bunjevci. Ob odhodu so jim prinesli malega prestolonaslednika ter izročili vsaki kraljičino sliko s prestolonaslednikom v naročju.

— **Osemdesetletnico svojega rojstva** praznuje v pondeljek 10. t. m. g. Josip Adamič, vrvar, najstarejši kamniški meščan, večletni odbornik meščanske korporacije in zaslužen občinski odbornik. Kljub svoji visoki starosti se še danes živo spominja težkih časov narodne probe, ko je kot sostanovitelj takrat samo narodne kamniške čitalnice, ki ji je častni član, skupno delal s pesnikom Simonom Jenkom, ožjim rojakom pisateljem Josipom Ogrincem. Z mladeniško navdušenostjo in plamenim narodnim čutom rad pripoveduje o podrobnostih takratnega pokreta. On je tudi dal iniciativo za zgraditev prijazne kapelice, katere se razveseli vsak, ki jo zagleda stopivši na divno planico ob izviru Kamniške Bistrice. — Ob njegovem redkem slavu mu njegovi prijatelji Kamničani želimo čvrstega zdravja do skrajnih mej človeškega življenja.

— **Višek predznosti.** »Radikalni glasnik« je zatrobil v svoji zadnji številki tudi to-le neumnost: »Redukcija na državnih železnicah. Medtem ko komunisti in demokrati z demagoškimi frazami begajo železničarje, je dosegel akcijski odbor Narodne-radikalne stranke s svojim tihim in smotrenim delom uspeh, ki je prihranil marsikateremu nameščencu državnih železnic v Sloveniji skrb za družino in za bodočnost. Na progah državnih železnic ni bil po posredovanju NRS reducirani noben nameščenec. Narodna radikalna stranka bo kakor vselej tudi v bodoče vedno zastopala interese železničarjev. Zato je umevno, da pridobiva ona v zadnjem času vedno več svojih članov med železničarji, ki prihajajo do spoznanja, da jim more in hoče pomagati samo velika državna stranka.« — Ta vaba je pa brihtna, sem dejal, ko sem jo prečital. Moj up, da še doživim predujem in vse dr. Jankovičeve obljube, se je značno poživil. Sedaj vsaj vemo, da belgrajski in slovenski radikali niso ena in ista klika. Oni tam doli reducirajo kar na debelo, a naši pa jih branijo. Ali ni to zelo lepo? Ako nočete biti za svoje pošteno delo vržen na cesto, pojdi v Ljubljano na Marijin trg ter se tam trikrat prikloni, da si že od pametiveka sem veren radikalec. — Železničar,

— **Zastopnik obrtnikov pri kralju.** Te dni je bil sprejet v avdienco pri kralju Aleksandru g. Milan Stojanović, ki je podal kralju izčrpano poročilo o vseh težavah in potrebah obrtnega stanu. Kralj se je za vsa obrtniška vprašanja živo zanimal, povabil je g. Stojanovića, naj mu o njih stalno poroča in obljubil obrtnikom v njihovih težnjah vso svojo podporo.

— **Planinski dan.** Dne 25. marca se vrši skupna seja planinskih odborov ljubljanske oblasti (političnih okrajev Radovljica, Kranj in Kamnik) v Kranju ob 8. zjutraj v sejni dvorani mestne občine. Enaka seja planinskih odborov političnih okrajev Celje, Slovenjgradec in Konjice se pa vrši v Mozirju 30. marca ob 11. dopoldne.

— **Na Velikih Poljanah pri Ribnici** se otvorila letos dva nova sejma in sicer prvi dne 10. aprila, drugi pa 10. oktobra. Trgovci naj se radi tržnice (stojnice) zglašijo pri županstvu in pri župnijskemu uradu na Velikih Poljanah.

— **Praznovanje državnih praznikov.** Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo podrejenim obrtnim oblastvom odlok, da morajo biti obrati na dneve državnih praznikov cel dan zaprti. Zveza trgovskih gremijev opozarja na to odredbo vse gremijske in zadržne organizacije.

— **Jugopaket, Maribor.** Pod tem naslovom se je v Mariboru ustanovilo podjetje, ki bo pod najugodnejšimi pogoji posredovalo promet s paketi med Jugoslavijo in Avstrijo. Glej današnji oglaš.

— **Z Jesenic.** Učiteljci žitnik in Dacar sta nabrali 2232 Din za nakup tamburaških instrumentov. Ker se šolski tamburaški orkester to šolsko leto ne bo ustanovil, je denar darovalcem na razpolago. Kdor pa ne zahteva tekom 14 dni povračila, se smatra, da prepusti darovani znesek šoli, ki bo porabila denar v druge šolske namene. — Šolsko vodstvo.

— **Kislo zelje kot zaslužek liberalnega kolporterja.** Pretekle dni je po ribniški dolini agent iz Ljubljane raznašal liberalne liste in lovil naročnike za »Jutro«, »Domovino« in »Narodni dnevnik«. Pride tudi v Gorico vas h gostilničarju in mu ponuja svojo kramo. »Ne bo nič!« mu odvrne odločno gostilničar. »Pri nas imamo druge vrste listov!« Agent: »Saj sem že naprej slišal, da ste klerikalec; v ribniških vaseh še itak nisem ničesar vjel. Pa kaj drugače! Imate kaj jesti, lačen sem, ko se tako peham po svetu!« Gostilničar: »Reberca, slanina?« Agent: »Ne to! Imate morda kaj kislega zelja?« Gostilničarka hitro prinese krožnik kislega zelja, ki je agentu šlo kaj v slast. Gostilničar, ki se čudi temu apetitu: »Gospod, preteto vam mora slabo iti vaš kšeft, da si ne zaslužite drugega kot kislo zelje!« Agent: »Hm, je že tako!« V zahvalo za kislo zelje je gostilničarju razkazal imena vseh naročnikov, ki jih je dobil po drugih farah. Vmes so bili Lesniki, Mrharji i. dr. Za kislim zeljem pride pa še čas kislih kumarov. Hm!

— **Uradniško združništvo Jugoslaviji.** »Činovniški Glasnik« objavlja podatke o stanju uradniškega združništva koncem 1. 1923. Število poslujočih zadržug je znašalo 137 (leta 1922 109); poleg tega je še 18 že protokoli-ranih zadržug, ki se združijo v Savezu, a v 86 mestih se zadrage osnujejo. Število članov se je 1. 1923 povišalo od 26.391 na 39.016, tj. za 12.625. Najmotejše je število zadržug-jev v Srbiji — 12.064, potem pridejo Hrvat-je s Slovenijo in Sremom — 9138, Bosna in Hercegovina 5767, Slovenija 4784, Vojvodina 4259, Dalmacija 1866, Črna gora 1137. Največ članov izkazuje — naravno — belgrajski za-druga: 6000. Ako vpoštevamo, da je glasom državnega proračuna 68.852 ukaznih in 70 tisoč 475 neukaznih, skupaj tedaj 137.327 državnih uradnikov, vidimo, da je združno or-ganiziranih doslej približno tretjina.

— **Brezposelnost v Novem Sadu.** Po podatkih bolniške blagajne v Novem Sadu znaša tačas število brezposelnih 3400.

— **Lep čin.** Vladimir Mančič, kmetova-lec iz Gnjljana pri Pirotu je prošil generalno direkcijo za vode dovoljenja, da na lastno stroške izvrši regulacijo Rasničke Reke in izsušitev sosednega ozemlja. Oblast njegovi prošnji ugodil. Mančič bo plačal za izsušitev po 12.000 Din za vsak hektar.

— **Kuluk v Bački ukinjen.** Belgrajski li-sti poročajo, da je notranje ministrstvo na prizadevanje vojvodinskih radikalov kuluk v Bački ukinilo, češ da za to oblast ni potreben. Tako je prav: doli s kulukom povsodi, kjer zanj niso dani pogoji!

— **Spomenik osvobođenja v Novem Sadu.** Iz Novega Sada poročajo, da je kipar Roksa-niće v prvih potezah dovršil model za spome-nik osvobođenja pred mestno hišo v Novem Sadu. Spomenik bo 10 metrov visok.

— **Zgradba novega pontonskega mostu** pri Novem Sadu Vojno ministrstvo je izdalo komandi prve armijske oblasti v Novem Sa-du nujen ukaz, naj v najkrajšem času zgradi nov pontonski most med Novim Sadom in Pe-trovaradinom.

— **Povzdiga Novega Sada.** Novosadska ob-činska uprava je dovršila načrt, po katerem se ob Donavi zgradi nov, modern del mesta, ki se bo imenoval po kraljici Mariji. V tem delu se bodo smele graditi samo stavbe z najmanj tremi nadstropji. Tu se zgradi nova tramvaj-ska proga, ki bo preko novega železnega mo-stu vezala Novi Sad s Petrovaradinom in Ka-

menico. Z izvrševanjem tega načrta prično še letos.

— **Osrednji urad za zavarovanje delavcev** bo zgradil tudi v Zagrebu svojo palačo, za ka-tero so načrti že razpisani. Načrte je treba od-poslati do 15. marca t. l. Najboljši načrt bodo nagradili s 50.000 dinarji. V palači bo poleg obširnih uradnih prostorov nameščeno veliko kopališče z medicinskimi kopeljami, za različne bolezni popolnoma ločeni ordinacijski prostori okrajne bolniške blagajne, več zasebnih stano-vanj, lastna lekarna, tiskarna, skladišča itd. Poslopje bo eno največjih in najlepših v Za-grebu. K stavbnim stroškom bo izdatno pri-spevalo tudi slovensko delavstvo, čegar denar se po zaslugi dr. Žerjava v veliki meri steka v centralno blagajno v Zagreb, namesto da bi ostal v Sloveniji.

— **Angleški trgovci v Zagrebu.** Zagreb-ska policija je zaprla več nevarnih ptičev, ki so preoblečeni kot »angleški mornarji« kupo-vali manjvredno blago po zagrebških trгови-nah in ga pod svojo umetno »angleško« firmo prodajali po privatnih stanovanjih kot pristno »angleško« robo po 3—5krat višjih cenah. Na ta način so lopovi osleparili mnogo ljudi za vi-soke vsote.

— **Koliko so vrgle belgrajske zabave.** — Belgrajski davčni urad je prejel od letošnjih predpustnih prireditev na taksah 314.012 Din. Vstopnine so znašale približno petkrat toliko, t. j. 1.500.000 Din.

— **Vprašanje uradniških stanovanj v Bel-gradu.** Uradniški savez in Uradniška zadruga v Belgradu sta združila svojo akcijo za zgrad-bo uradniških stanovanj v Dalmatinski ulici v Belgradu. Tako Savez kakor Zadruga ima-ta tu večja zemljišča; Zadruga ima vrhu tega pripravljene nad pol milijona opeke in več drugega stavbnega materiala. Ovira je pa v tem, da leže med obojimi stavbišči zasebna zemljišča. Ako bi se ta zemljišča odkupila, bi meli uradniški organizaciji kompleks pri-bližno 50.000 m², na katerem bi mogli zdra-diti 100 enonadstropnih hiš z 200 stanovanji. Organizaciji sta z zasebnimi lastniki zemljiš-če stopili v stik in dobili za odkup ugodne po-nudbe. Ker pa sami nimata potrebnih sred-stev, sta se obrnili za pomoč na vlado. Ako le-ta pomoči ne odreče, začneta uradniški sa-vez in zadruga še to pomlad z zgradbo hiš.

— **Ukinjenje ženske nižje gimnazije v Bel-gradu.** Te dni se je vršil občni zbor Doma sred-nješolskih učenk v Belgradu. Na zboru se je vršil hud boj za ohranitev nižje gimnazije v Domu, oziroma za njeno ukinitje. Končno je s 27 proti 15 glasovom zmagal predlog, da se gimnazija vsled prevelikih stroškov in pre-majhnega števila učenek u k i n e. Tačas je v Domu 80 gojenk; od teh dobivajo 3 državno, 8 mestno ustanovo, vse ostale oskrbuje Dom. Razen tega je 27 učenek, ki same plačujejo in 24 zunanjih učenek, ki obiskujejo obrtno šolo v Domu. V gimnaziji je v vseh štirih razredih vsega 43 učenek, in sicer v oddelku za obleke 14, za perilo 21, za umetna dela 8 učenek. Ne-koliko gojenk hodi v prometno šolo, tiste, ki so dovršile v Domu nižjo gimnazijo, hodijo v višje državne gimnazije.

— **Kongres zapostavljenih.** Glasom bel-grajskih listov se vrši tamkaj dne 25. t. m. in sicer na Terazijah, kongres rezervnih častni-kov, invalidov, dobrovoljcev in četnikov, na katerem bodo protestirali proti zapostavljanju in neizpolnitvi obljub, ki jih jim je vlada dala in ki jim po zakonu gredo. Sprejeli bodo sklep, s katerim bodo vlado pozvali, da naj jim iz-polni obljube.

— **Zdravniška kriza v Dubrovniku** Dal-matinski listi poročajo, da imajo v Dubrov-niku zdravniško krizo — ne vsled pomanj-kanja zdravnikov, ampak nasprotno. Dubrov-nik šteje 12.000 prebivalcev in 24 zdravni-kov, t. j. na vsakih 500 duš po enega zdrav-nika. Ljudje se vrhutega trdovratno drže zdravja, ker je podnebe ugodno in ker je bo-lezen v teh časih neodpušljivo draga reč. Zunanji bolniki tudi noče biti od nikoder toliko, da bi bilo zadostno zaposlenih vseh 24 zdravnikov. Listi svetujejo mladim gospo-dom zdravnikom, naj bi šli nekaj let odslužiti med ljudstvo na deželo kot občinski zdrav-niki.

— **Vinogradniška šola v Dalmaciji.** Mini-strstvo za kmetijstvo je odobrilo kredit za ustanovitev vinogradniške šole v Kninu.

— **Črnogorski odmetniki v kotorski oko-liči.** Minolo soboto so se z avtomobilom odpe-ljali iz Kotora v Risan štirje kotorski trgovci. Približno 3 km od Risna so srečali orožniško patrulo, ki je šla v pravcu proti Kotoru. Ko-maj par minut na to je šofer opazil na cesti nagomilano kamenje in voz takoj ustavil. Te-daj so se pojavili pri avtomobilu štirje Črno-gorci z naperjenimi puškami in pozvali pot-nike, da dvignejo roke. To se je zgodilo. Ro-parji so nato natančno preiskali avtomobil in vzeli, kar so našli; nato so potnike odvedli v pečeve, jim tamkaj oplenili ves denar in dragocenosti ter jih končno slekli do golega. Nato so jim zagrozili, da se ne smejo premak-niti, dokler ne dobe od njih znamenja. Potem so roparji odšli proti Crnjgori, a potniki so za-man čakali na obljubljeno znamenje. Odpe-ljali so se končno v Risan, kjer so dogodek javili oblastem.

— **Čaruga.** V Osijeku pripravljajo glavno razpravo proti glasovitemu slavonskemu »goz-dnemu ptiču« Čarugi. Mož se kljub težkim zlo-činom, ki jih ima na vesti in ki jih je večinoma priznal, čuti kot izbrana osebnost, ki zasluži splošno pozornost in simpatij. Te dni je pred-

ložil preiskovalnemu sodniku celo vrsto prošnje. Predvsem je želel, naj se objavi v listih, da ga sme v zaporu vsak obiskati, kdor hoče. Na ta način, je rekel, bo dobil od svojih prijateljev polno dobrih in koristnih darov, knjig in časnikov, da bi si kratil čas. Preiskovalni sodnik mu je prošnje v celom obsegu seveda ni mogel izpolniti, pač pa mu je obljubil, da bo v mejah veljavnih predpisov vsakomur, ki se v to svrhu javi pri njem, dovolil pogovor s njim. Caruga je dalje prosil, da bi se smel vsaj enkrat na teden kopati, češ da je bil preje navajen na dvakratno kopel na teden. To mu je sodnik obljubil. Tretja Carugina prošnja je bila, da mu odvzamejo težke okove, ki ga tako ovirajo pri oblačenju in slačenju. Sodnik mu je prošnjo odbil, češ »potem moramo oprostiti verig tudi vse tvoje tovariše«. — Ravno tedaj, ko je preiskovalni sodnik dr. Ignjč zaslavljal Carugo, je vstopil v sobo znani »junak iz Like« Marijan Matijević. Zelel je bil videti Carugo, s katerim sta se od preje poznala. Dr. Ignjč je obisk dovolil in moža sta se prijazno pozdravila in pogovarjala. Matijević si je ogledal Carugine okove na nogah in rekel, da bi jih mogel zlomiti. Caruga je vzdihnil: »Ej, tudi jaz bi jih, ako bi imel več moči!« — »Ako bi imeli mojo moč, je-li?« se je smehljaj Matijević. »Oh!« je menil Caruga malodušno, a se nato takoj zbral in zvito se smehljajoč dostavil: »In vi mojo glavo...« Ropar je odločno nečimern.

— Ponesrečeni delavci. V papirnici v Gomčanih pri Medvodah je delavcu Jamniku Lorencu zmečkal hlood desno nogo. — Na lesnem skladišču F. Heinricharja v Škofji Loki je delavcu Antonu Kovachu zmečkal težak tram desno nogo. — Pri kovaču Francu Hočvarju v Mekinjah si je vajenec Ignacij Borštnar pri snajenju jermenice zmečkal desno roko. — V opekarni Ivana Naraksa v Zg. Ložnici pri Zalcu si je opekarski delavec Vengust Anton poškodoval desni rebri oblok. — Na žagi Josipa in Franca Dularja v Vavtvasi je žagarju Jožetu Mikliču krožna žaga raztrgala levo roko. Odali so ga v bolnico v Kandiji. — V tovarni usnja Carl in Mally v Trzinu je hlapca Franca Kopača v hlevu udaril konj s kopitom v desno stegno in ga težko poškodoval. — Pri posestvu Ferdinanda Attensa uslužbeni hlapec Novak si je pri padcu zlomil desno roko. Oddali so ga v mariborsko bolnico. — Majer Edvard, vajenec pri strojnem ključavničarju Ivanu Siraku v Mariboru, si je s klavdom zmečkal prste na levi roki. — V tovarni usnja Viljema Freunda v Mariboru je delavcu Andreju Kirbišu brizgnil lug v levo oko in mu ga nevarno poškodoval. — V tovarni lepenke in papirja v Sladkem vrhu v Slov. Goricah si je kurjač Divjak Ivan pri padcu zlomil levo nogo. — Na žagi uprave veleposestva Hansampacher pri Mariboru je delavcu Vincencu Mulman ploč zmečkal levo nogo. — Pri ključavničarju Ivanu Gumzeju v Slov. Bistrici si je vajenec Razboršek Rajmund zmečkal pri stružnem stroju desno roko. — V tovarni za posodo A. Westen v Celju si je delavec Orožen Alojz pri stroju za rezanje posode težko obrezal po levi roki. — Na parni žagi Hermana Schönburg-Waldenburg v Marofu pri Ložu je delavcu Janezu Turku hlood zmečkal desno nogo v kolenu. — Na žagi Gab. Oblaka v Brodu pri Logatcu si je skladiščni delavec Franc Klavžar pri nalaganju hloodov težko poškodoval levo nogo.

Ljubljanske novice.

Ij Govornilne ure občinskih svetovalcev SLS so v ponedeljek od 5. do 6. popoldne v tajništvu, Jugoslovanska tiskarna II. nadstropje. Ij Povodnji na Barju. Društvo bančnih zavodov v Sloveniji je naklonilo podporo v iznosu 10.000 Din za po zadnji veliki povodnji oškodovane Barjane v pomerju mestne občine Ljubljane. Tudi predsedstvo tukajšnjega društva »Rdeči križ« je voliralo znesek 3000 Din, ki naj se razdeli med one, ki so trpeli škodo na svojem zdravju in so podpore najbolj potrebni. Oba navedena zneska bo raz-

Žena in mati.

(† ge. Gizeli Kremžarjevi v spomin.)

Tako samosvoje je šla skozi življenje, tako nenadoma se je poslovila gospa Gizela od nas, ki smo bili priče njenih in naših goriskih dni, ki jih ne bo nikoli več... Vidim še tisto sobo v Gosposki ulici tik njenega stanovanja, kjer je bila uprava »Novega časa«, sedež S.K.S.Z., dijaška čitalnica, uredništvo, centrala mladega našega gibanja tam doli, postaja vseh, ki so prihajali v Gorico od sivolasega župnika Pregljeve intuicije pa do kmetske žene, ki je vpraševala, kje se odrajtajo tisti krajcarji za »Novi čas«. Tam so bile knjige, za njimi je sedela gospa Gizela in pisala vanje vse upravniške zadeve lista, rezala naslove, jih lepila na ovitke, sprejemala naročnino, dajala pojasnila, sprejemala vse, ki jih je nanesele pot v Gorico in v tisto delavnico, kjer je utripalo novo življenje celi Goriki. Vrhutega so šle skozi njene roke niti Zenske Zveze, vodila je brezplačno kuhinjo za di-jake itd., itd.

Njen dom je bil odprt vsakomur. Kje ste, vi fantje popotniki, od resnega Lipeta do humorističnega Lojzeta, od tenor poio-

delil mestni magistrat med oškodovance danes popoldne v šoli na Barju. — Zaeno se pripominja, da je mestni magistrat v celoti razdelil med Barjane, vstevši tudi podpore v živilih, znesek 105.117 Din.

Ij Sv. maša sadušnica za pokojno gospo Mery Schott se vrši v ponedeljek ob 7. v frančiškanski cerkvi.

Ij Meste venca na krsto pok. g. Ivane Kleinmayr je darovalo učitelstvo dekl. šole v Spod. Šiški K 1000 za revne učenke.

Ij Mesto venca na krsto tovarnarja g. E. Reicha je podaril g. Jos. Kosler, veleposelnik v Ljubljani, za »Mladinske domove« znesek 100 Din. Srčna hvala!

Ij Znižanje cen. Uporabljajte plin! Mestna plinarna nam poroča: Vseled ugodnega prilžnostnega nakupa večje množine plinskih kuhinikov oddajamo iste, dokler traja zaloga, globoko pod današnjimi tovarniškimi cenami. S tem je dana prilžnost vsakomur, da vporablja plin v kuhinji, kjer je plin danes najcenejše kurilno sredstvo. Kuhalnik z enim gorivcem, uporabljen za kuhanje manjše množine tekočin kot tudi za kuhanje kleja itd. stane le 25 Din, medtem ko znaša tovarniška cena 55 Din. Kuhalnik z dvema ognjiščema, pripraven za kuho hrane manjših družin, se oddaja plinskim odjemalcem po 125 Din, akoravno je današnja tržna cena 320 Din. Da se omogoči tudi najširšim krogom vporaba plina, se oddajajo kuhalniki tudi na 4 mesečne obroke, oziroma proti mesečni najemščini v znesku 6 Din. Dvig našega dinarja je omogočil tudi še nadalje znižati inštalacijske stroške. Vse inštalacije se izvršujejo po lastnih cenah. Proračuni se sestavljajo brezplačno. Kdor ljubi praktičnost in čistoto v kuhinji, temu postane plin kmalu neobhodno potreben, posebej ker je pri varčljivi kuhi dokazano tudi najcenejše kurivo. Tudi pri likanju nudi plin gospodinji velike ugodnosti. Plinski likalniki nikakor ne zaostajajo glede priročnosti za električnimi, še celo jih prekašajo, ker so v obratu mnogo cenejši (eno uro likanja stane le 25 par). Kot nov izum prinaša plinska industrija male, zelo lično izdelane namizne prenosljive pečice, katere so si osvojile že v teku ene sezije celo Nemčijo, kjer skoro ni poslopja v mestu brez plina. Vsi aparati so med uradnimi urami na ogled v mestni plinarni.

Ij Ponesrečena maska. Ko se je vračal dne 4. t. m. pozno v noči domov eden stanovalcev v hiši Meneingerjeve gostilne na Martinovi cesti, je našel v veži pod stopnicami žensko masko. Poklical je domačega hlapca Janeza Stirna, ki je spravil masko v hlev. Misli, da se je ženska tako napila. Ko pa jo je natančneje ogledal, je opazil, da ima ženska na glavi globoko rano, iz katere je tekla po-časni kri. Poklical je pomoč in odpeljal jo ponesrečenko v bolnico. Bila pa je vsaka pomoč že prekasna. Ponesrečenka, neka Marija Štrukljeva, je umrla še tekom dopoldneva. Ali je ženska tako nesrečno padla ali je bila ranjena, do sedaj še ni ugotovljeno.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj so bile izročene sledeče policijske ovadbe: 1 radi tatvine, 3 radi prestopka cestno policijskega reda, 1 radi nakupa sumljivega blaga, 2 radi poškodbe tuje lastnine, 1 radi orožja brez orožnega lista, 4 radi pasjega kontumaca in 1 radi zglasevalnih predpisov.

Ij Tatvine. Iz veže neke hiše na Sv. Jakobu trgu je bila ukradena kletarju Mihaelu Šavcu ženska suknja, vredna 200 Din. — Jožetu Mahničju v Društveni ulici 52 v Vodmatu je bil ukraden iz drvarnice zaboj, v katerem so bile 3 pločevinaste ročke po 20 kg ameri-kanske masti v skupni vrednosti 1545 Din. — Iz Stanovanja Marije Klemenčeve na Vožarskem potu je bilo ukradeno za 1500 Din raznega perila in obleke.

Ij Aretacije. Na Gosposvetski cesti so aretirali berača Franca Ruprehta, ki se je obnašal jako nasilno in je zmerjal z grdimi psov-kami stražnika in pasante. — V Zg. Šiški so aretirali nekega Lorenca Arharja iz Vipave, ki je izgnan iz naše države. — V Hrenovi ulici so zasačili 17 letnega brezposelnega Sta-

čega Vekoslava (po Poljskem se je nekoč klatil) do idealnega Cirila? Zdaj imamo vsi svoj dom, tedaj smo ga šele slutili ob gospe Gizeli in njenem možu, ki sta nas sprejemala pod streho, kadarkoli je naneslo, v svojo tesno, a ljubo domačijo.

To so bila leta 1907—1915, ko je gospa Gizela kot verna družica živela s svojim možem v težkih razmerah javnemu našemu delu. Brez spomina, brez priznanja je minulo zanjo to življenje, a ostalo živo v njenem večnem refrenu: »Nikoli več ne bo tako lepo kakor v Gorici!« Zdaj pač smem izdati to, ko je umolknila za vedno ona, ki je tožila bolj po tistih krajih kakor mi, ki smo se mogli in znali živjeti v drugo domovino. Goriska leta so dala gospe Gizeli pri vseh, ki so jo poznali tedaj, neizbrisni spomini: vzor žene.

Med vojno, ki je milijonom življenj prinesla smrt, je vzcvetelo njen novo življenje: materinstvo. Kakor bi jo hotelo nebo še pred smrtjo osrečiti in odškodovati za prvega otročiča, ki se ji je komaj nasmehnil in že zaspal na veke prve čase v Gorici, ji je dalo drugega otroka. Družinska kronika — poreče kdo — a dobri doktor Boštjan, ki je botroval z onim, ki te vrste piše, in presrečni oče, tedaj z dvema komisnima korporskima zvezdi-

neta Ramožnika ravno ko je hotel vlomiti v stanovanje Franceta Zdravje. Oddali so ga sodišču.

Gospodarstvo.

Janko Jovan:

Trgovska pogodba z Italijo.

KATERIM ITALIJANSKIM PREDMETOM TREBA ZABRANITI ODNOSNO OTEŽITI PRISTOP NA NAŠ TRG.

(Dalje)

Vino. Od vseh predmetov, katerih pristop na naš trg je treba braniti, je najvažnejše vino. Razlogi: medtem ko je drugih predmetov v eni pokrajini preveč, a drugim pokrajinam zopet primanjkuje teh predmetov, proizvajajo vino vse pokrajine, in ne samo toliko, kolikor ga potrebujejo, ampak mnogo več, tako, da so vse pokrajine več ali manj navezane na izvoz vina. Pri nobenem predmetu ne preti s strani Italije toliko konkurenca, kakor pri uvozu italijanskih vin.

Površina vinogradov v naši kraljevini znaša v celem ca. 250.000 ha, od katerih odpada na Slovenijo ca. 35.000 ha. Celokupni pridelek vina se ceni na 4—5 milijonov hl. Računajoč naš lastni konzum z 3 milijoni hl preostaja za izvoz z ozirom na boljše in slabe letine 1—2 milijona hl, kar predstavlja vrednost, če vzamemo povprečno ceno 10 K za liter 1—2 milijardi kron. Statistika našega izvoza sigurno ne izkazuje teh vrednosti, a vzrok ni v tem, da bi zgornje številke ne odgovarjale resnici, ampak v neurejenosti prometnih prillikah, pomanjkanju vagonov in vodnih prevoznih sredstvih. Ako se odstranijo ovire, ki danes onemogočajo izvoz, bo postal izvoz vina skoro najrentabilnejša panoga našega izvoza. Produkcija vina je velike ekonomske važnosti. Velika je korist, ki jo imajo producenti sami. Teh je v Srbiji z Macedonijo ca. 140.000, v Črni gori 4000, v Vojvodini 350.000, v Dalmaciji 400 tisoč, v Hrvatski in Slavoniji 280.000, a v Sloveniji 200.000. Razen tega se moramo brigati za vse, ki imajo od vinogradništva indirektno korist in zaslužek v svoji obrti kot gostilničarji, kavarnarji, trgovci, agenti itd. Moremo trditi, da od vinogradništva v naši državi živi v celem 12 odstotkov prebivalstva. Tretja korist od vinogradništva so veliki državni dohodki, katere država pobira kot davke, doklade, trošarine itd.

Ker je vinogradništvo ena od največjih naših gospodarskih panog, vendar more uspevati edino s pomočjo vladne zaščite. Medtem ko se goji trta v Bački, Banatu in Slavoniji v ravnini, katera kultura ni vezana s tolikimi stroški, raste v vseh drugih krajih trta v goratem terenu, kjer so stroški za obdelovanje zemlje tri- do štirikrat večji. To je glavni moment, katerega ne smemo pustiti iz vida pri presojanju te gospodarske panoge. Še boljše razmere v vinogradništvu kakor pri nas, v Bački in Banatu vladajo v Italiji. Tudi tam je sajena trta v ravnini, toda ta ne raste kot kultura zase, ampak v zvezi s sočivjem, sadjem, takozvana kultura mixta. Te okoliščine pa tudi pomoč zelo ugodnega podnebja omogočujeta, da je produkcija vina v Italiji, razen krajev, ki jih je Italija anektirala, mnogo večja kakor pri nas na isti površini, ker so stroški produkcije manjši. Naravna posledica teh pogojev so nižje cene. Kdor pozna omenjene razmere, se ne bo čudil, da je vinogradništvo, računajoč v kalkih 1/2 manjše cene kakor pri nas. Sedanje cene v Italiji dokazujejo, da se nudi danes dobro do 10 odstotkov alk. vino po 1.5 lir liter, medtem ko stane vino enake kvalitete pri nas 15 K. — Naših cen z ozirom na ogromne stroške in na dražjo delavno silo ne smemo smatrati visokim, in verjetno je, da vinogradnik, ki dela samo s tujo delavno silo, ne najde računa, da pokrije režijo. Nemožnost izvoza in slaba avstrijska valuta tolče danes cene naše-ga vina.

Pri takih okoliščinah je jasno, da bi pristop italijanskega vina na naš trg značil propad našega vinogradništva. Da to odgovarja

resnici, nam nudi zgodovina pred par leti najboljše dokaz. Leta 1891. je bila unesena v carinsko pogodbo med Avstro-Ogrsko in Italijo takozvana vinska klavzula. Na podlagi te klavzule je Avstrija dovolila, da sme Italija od 27. avgusta 1892 dalje uvažati v Avstrijo navadno vino po izjemni carinski tarifi 3.20 fl od hl, do čim je carina do tega datuma znašala 20 fl. Posledica te klavzule je bila, da je Italija v prvem letu uvozila v Avstrijo 970.000 hl vina; vinogradništvo v Avstriji je začelo propadati in ravno ta klavzula je bila vzrok, da se je ljudstvo iz vinorodnih krajev začelo seliti v Ameriko, ker ga domača gruda ni mogla hraniti pod težo tuje konkurence. Mnogo vinogradov je bilo opuščenih. Naravna reakcija proti vinski klavzuli so bili ostri protesti iz vseh gospodarskih krogov, dokler ni Avstrija 31. decembra 1902 ukinila to nesrečno klavzulo. Po ukinjenju klavzule je padel uvoz vina iz Italije v Avstrijo na 4280 hl. Če bi vinska klavzula ne padla, bi sigurno propadlo vinogradništvo, tako da danes ne bi mogli več govoriti o vinogradništvu v Sloveniji, Hrvatski in Dalmaciji. Ravno ta vinska klavzula mora biti za nas resen opomin, da pod nikakim pogojem ne smemo dovoliti dohod italijanskega vina v našo državo, oziroma moramo udariti carino, ki bo sposobna preprečiti opasnost tuje konkurence. Ker so produkcijski stroški v Italiji dvakrat manjši kakor pri nas, mora carina na uvoz vina izjednati difference v cenah. Carina mora torej odgovarjati 100 odstotkov ad valorem, kar znaša približno 400 Din na hl inkl. davek na poslovni promet. Ta minim. carina 400 D se mora nanašati tudi na vino izpod 12 odstotkov alk., a carina na vino preko 12 odstotkov alk. 500 Din na hl. Ker je treba zabraniti izvoz vina, se mora ta zabrana nanašati na vse vinske izdelke, kakor n. pr. šampanjec, žganje, likerje, konjak, za katere bo zadostovala carina min. 600 Din. (Dalje sledi.)

• • •

g Gremij trgovcev za politični okraj Logatec naznanja, da se je moral Gremialni občni zbor, ki se je imel vršiti v nedeljo, 9. marca t. l., radi visokega snega prenesti na nedoloten čas.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo: pšenica 330—332.50, oves 350, koruza 240—245, pšenična moka št. 6 330, št. 6 in pol 300, št. 7 in pol 250. — Tendence neizpremenjena.

g Italijansko-jugoslovanska trgovska zbornica v Trstu. Dne 7. marca se je v Trstu v prostorih Jadranske banke vršil sestanek zastopnikov gospodarskih krogov in ustanov, ki mu je prisostvoval tudi jugoslovanski podkonzul Smiljanič. Sestanek je razpravljal o ustanovitvi italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Trstu, ki naj bi delovala v najbližjem stiku z obema že ustanovljenima italijansko-jugoslovanskima trg. zbornicama v Rimu in Milanu. Izvolili so ožji pripravljalni odbor, ki naj v najkrajšem času izvrši vsa predela. Odbor se je takoj konstituiral ter je bil za predsednika izvoljen poslanec Fortunati, predsednik rimske italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice.

g Podružnica Narodne banke v Bitolju. Upravni odbor Narodne banke je na svoji zadnji seji sklenil ustanoviti podružnico v Bitolju, ki bi imela začeti z delom sredi marca. g Nova železniška prega. Kakor poročajo, se izdeluje v direkciji za gradbo novih železnice projekt za gradbo proge Leskovac—Bosiljgrad. Od Bosiljgrada bi se proga vezala z Ristovcem, a odtod s Skopljem.

g Inflacija v Franciji. Po izkazu francoske banke z dne 6. t. m. je bilo v obtoku za 40 milijard 263 milijonov frankov papirnatega denarja, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu z dne 28. februarja povečanje za skoraj 1 milijard frankov (natančneje 921 milijonov).

g Ruski izvoz žita. Kakor poročajo, namerava ruska vlada prekiniti izvoz žita pod pretezo valutne reforme, ker bo sovjetski papirnati rubelj kmalu prišel iz obtoka.

g Sovjetski rubelj, dolar, funt sterling in červonec. V svrhu razumevanja vrednosti sedanje ruske valute naj navedemo primerjavo razmerja med červoncem, sovjetskim rubljem, dolarjem in angleškim funtom. En červonec je 17.000 sovjetskih rubljev, en funt sterling 920 červoncev, 1 dolar 214 červoncev.

g Valuta Japonske. Pred vojno je bil japonski yen približno enak avstrijski kroni (pariteta avstrijsko-ogrsko krone na londonski borzi pred vojno: 1 funt sterling je 24.02 a.-o. kron ali 24.58 yenov); sedaj je en yen nekaj čez desetino angleškega funta ali približno 36 Din.

BORZA.

Zagreb, 8. marca. (Prost promet.) Italija 845 do 845.50, London 346.50—346.75, Newyork 80.25 do 80.50, Pariz 3, Praga 233—233.50, Dunaj 0.1145 do 0.1150, Curih 13.95—13.975.

Curih, 8. marca. (Izv.) Pešta 0.080—0.090, Berlin 1.20—1.31, Italija 24.45—24.60, London 24.80 do 24.81, Newyork 579—579.50, Praga 18.72—18.75, Dunaj 0.008165—0.008175, Bukarešt 3.05—3.075, Sofija 4.07, Beograd 7.15—7.20, Varšava 0.0004—0.0006, Amsterdam 215—215.25.

Telovadna akademija Šentpeterskega Orla danes točno ob 8 zvečer v dvorani Uniona

Dr. L. R.

Dr. Joža Glonar:

Hrvaški narod.

Pokojni Supilo je l. 1913 z nekakim ogorčenjem očital nam Slovencem »ostentativnost«, s katero smo po njegovem občutku takrat poudarjali svoje slovenstvo v vseh njegovih pojavih. Čudno je, da bistroumni politik ni opazil, da je vsa ta ostentativnost kakor že tudi poudarjanje samo bila samo reakcija na resnične ali domnevane nevarnosti, ki so takrat slovenstvu pretile, nikakor pa ne kako izzivanje n. pr. Hrvatov ali Srbov. Bog vedi, s kakimi občutki in glosami bi mož danes sprejemal ostentativnost, s katero poudarjajo Hrvati svoje hrvatstvo? Eden takih pojavov je n. pr. članek »Pojam narodnosti in hrvatstva«, ki ga je dr. M. Vukelič objavil v 2. številki »Nove Hrvatske«, politično-znanstvenega mesečnika, ki je začel letos izhajati in ki prinaša ta članek na prvem mestu.

V uvodu našteva pisatelj najprej vse različne poskuse definicije »narodne« in »narodnosti« in jih potem aplicira v nadaljnjem članku, kjer dokaže, da so Hrvati z vseh teh stališč poseben narod. Kot tak so znani že stoletja, imeli so svoje dni svojo posebno urejeno državo, svojo kraljevino. Pod zapadnim vplivom se je ta narod skozi stoletja redno razvijal in je prešel vse one faze narodnosti, ki so tudi za historični razvoj zapadnih narodov značilne. Zavest posebnosti ni nikdar ugasnila, samo da je v raznih dobah na zunaj kazala različne oblike. Doživeli so tudi francosko revolucijo in nje posledico: padec hegemonije prvega in drugega stanu in samostojni nastop tretjega, kar je v objektivnem smislu za eksistenco kakšnega posebnega naroda zelo važno.

Ilirizem se je v hrvatstvu uveljavil z neprecenljivimi zaslugami na kulturnem polju, ki so razvoj hrvaške misli samo pospešile in hrvaško narodno moč zelo okrepile. Ilirstvo samo, kot nekaka nivelacijska tendenca pa se ni moglo uveljaviti, kakor tudi jugoslovanstvo ne, ker je oboje samo umska konstrukcija inteligence, ki je samo z abstraktnim umovanjem lahko prišla do zaključka, da pod to novo firmo išče poti v boljšo bodočnost. V neki meri kaže isto lice tudi starčevićanstvo, ki je bolj plod tendence inteligence in meščanstva, nego izraz narodne duše in narodne volje. Vendar pa je starčevićanstvo lažje vplivalo, ker je našlo že ugodnejše pogoje v razvitejši kulturi, ki ji je Starčević pritisnil hrvaški pečat. Ustanovil je hrvaško ideologijo, toda s svojo premalo direktno in sistematično metodo je razvoj narodne misli zaviral, ker so jo po njegovem zgledu njegovi pristaši in nasledniki začeli preveč formalistično in šovinistično uveljavljati.

V desetletjih ob Starčeviću in za njim se poudarjajo in kultivirajo značilne posebnosti hrvaštva, vse javno življenje se skuša prepojit z narodnim duhom, delajo se sistematični poskusi gospodarske osamosvojitve. To je doba in akcija tkzv. »napredne omladine«, ki je toliko okrepila hrvaško narodno zavest, da so v zadnjem času široki sloji brez vodstva inteligence in celo proti nji krenili na svojo lastno pot. To se je posebno pokazalo po vojski, ko je protihrvaška jugoslovanska ideja postala mnogo bolj agresivna. Ta ideja ni več kulturna, kakor za časa Strossmayerja, ampak politična, in stremi za tem, da brzo in hitro zatre hrvaško narodno misel. Morala se je ponesrečiti, ker je samo umetna konstrukcija brez pozitivne tradicije in ker je kot ideja v očigledno ustvarjenemu faktu eo ipso prepozna. Baš v tem položaju so Hrvati v resnici dokazali, da so narod, izgražen v vseh svojih bistvenih potezah, ki se ne da niti izbrisati s sveta niti pretopiti. Ta pojav je tem bolj zadovoljiv, ker je bila nevarnost velika. Ideja narodne samood-

ložbe je v tej dobi postala bistvena poteza hrvaške nacionalnosti, ki ji je dajala veliko odporno silo. V tem se bistveno razlikuje od srbskega nacionalizma.

Srbi so popolnoma jasno in izrazito formirani narod po svojem narodnem značaju in ne po kakih kulturnih ali civilizacijskih znakih ali po kakih etičnih ali religioznih idejah. Hrvaški nacionalizem pomeni danes svobodo in samoodlobo naroda sploh in znotraj njega, srbski nacionalizem tega ne daje in sploh ne pozna. Na račun srbskega nacionalizma živi samo del Srbov, ki so formalno meščani, v bistvu pa fevdalci, po svojem položaju in ne po pokolenju pa aristokratije; srbski narod vidi svojo edino pravico in dolžnost samo v tem, da tak nacionalizem brani, ne da bi od njega kaj zahteval.

Baš zaradi tega je bila za hrvaški narod borba zadnja leta težka, ker jo je moral voditi proti dvema frontama, proti jugoslovanski in srbski. To situacijo je ves narod dobro spoznal in po njej uravnal svoj odpor. Čvrsta odločnost, ki se je v tej situaciji pokazala, gre celo tako daleč, da niti ne vpraša, koliko bo v tej borbi žrtev in kako dolgo bo trajala.

Slovenci se morajo vsled razvoja razmer imenovati narod in smatrati za poseben narod, toda to odlično obeležje današnjega pojma naroda pri njih ni dovolj jasno izraženo. V njihovi borbi so nekatere nejasnosti in nedoslednosti in še daljša bodočnost bo lahko pokazala, ali se bodo kot narod mogli afirmirati ali ne. Tukaj prihaja v vprašanje kot odločilni znak narodnosti, da se boj za njo vodi brez ozira na to, koliko je upanja na končni uspeh in kedaj se bo pokazal. Hrvaška narodnost ima tudi to odlično potezo v svoji karakteristiki, kar je zgodovina zadnjih let brez vsakega dvoma pokazala.

Članek dr. Vukeliča je zanimiv in važen prispevek k nacionalistični ideologiji naših dni in bo za zgodovinarja kedaj še važen historičen dokument, za praktične politike pa je resen in vsega uvaževanja vreden memento!

Prosveta.

NEKOLIKO POJASNIL K CERKVENEMU KONCERTU V LJUBLJANSKI STOLNICI 12. marca 1924.

Cerkven koncert, ki ga priredi stolno Cecilijino društvo v sredo, 12. marca, točno ob pol osmih zvečer v stolnici, je zamišljen v prvi vrsti kot orgelski koncert, prepleten z izbranimi najpomembnejšimi slovenskimi cerkvenimi pesmimi. Janez Sebastijan Bach (1685—1750) najslavnejši organist in komponist za orgle, bo zastopan z uvodno in sklepno skladbo. Njegov preludij v a-molu (IV. zvezek Bachovih orgelskih del, št. 13) je zložen na podlagi dveh kratkih, kontrapunktično zvezanih in v najrazličnejših modulacijskih variantah nastopajočih motivov; prične in konča se pa figurirano. Dorska tokata ima v prvem delu in v sklepu zelo bogato in izvirno figuracijo, v drugem delu je pa pravzaprav fuga z vpletenimi figuriranimi, pristno tokatnimi odstavki. Dorsko tokato je pred več leti igral pri stolnem cerkvenem koncertu prof. Dugan iz Zagreba. Mendelssohnova V. orgelska sonata je zložena kot enoten, nepretrgano tekoč stavek; ima pa tri pododstavke: petglasen, harmoničen koral, ljubek Andante con moto z značilno staccato igro v pedalu in veličasten Allegro maestro, ki prinese postranski stavek kot trio. Brhamsov koral »Pognala je mladika« je osmi izmed enajstih Brahmsovih koralnih prediger (edino delo Brahmsove rokopisne zapuščine); je ljubkonežnega značaja. V koncertu bo služil kot uvod k trem v božično dobo spadajočim pesmim: dr. Kimovčevi »Premila Mati Zveličarjeva«, Premilovi »Božični uspanki« in Mavovi »Kraljica angel-ska«. Renzo Bossijev Tema variato ima krat-

ko, prikupljivo temo in šest variacij, deloma opleševalnega, deloma poglobljenega značaja. Omenjam n. pr. II. variacijo v recitativnem slogu, III., zelo lep pastoralni trio, IV. v odločnem marcato in punktiranih ritmihih idoč, in VI. v iskreno zategnjem % taktu s presenetljivimi modulacijami. Nadaljnje tri pevske točke spadajo v velikonočno dobo: Premilova »Iz knjige modrosti« in Pavčičev »Veliki petek« bosta skušala vzbuditi resnemu postnemu času primerno sočutje, dr. Kimovčeva »Raduj se, Kraljica nebeska« pa velikonočno radost in navdušenje. Gullmantova Svečana koračnica, Canestrarijeva Preghiera in Gulbinsov Allegro iz njegove III. sonate so moderne orgeske točke, vendar solidne in vzorne v obliki in jasne v izrazu; zadovoljile bodo brezdvomno glasbenika kakor tudi laika v glasbi. Slede evharistične slovenske pesmi: Hochreiterjeva »Jezus, studenec si angelske sreče«, Klemenčičeva »Majniška pesem Jezusu« in Premilova »O Jezus, luč sveta«. Prva se prične s sopranskim samosplovom, druga z altovskim, tretja z basovskim. V že prej omenjeni skladbi »Iz knjige modrosti« pa ima v sredi tenor kratke samosplove.

Orgelske skladbe so — kar se tukajšnjih cerkvenih prirediteljev tiče — noviteta in se v dosedanjih stolnih cerkvenih koncertih razen Bachove Dorske tokate še niso izvajale. Tudi pevske točke: razne prej našteje cerkvene pesmi so deloma čisto izvirne, nove, nekatere so se pa še jako malokrat in malokje slišale.

Vabimo cenjeno občinstvo, da poseti v obilnem številu cerkven koncert, ki mu bo nudil mnogo plemenitega glasbenega užitka; hkrati pa da gmotno nekoliko podpre tukajšnjo orglarsko šolo Cecilijinega društva, ki ji je namenjen čisti dobiček koncerta. S. P.

pr II. koncert komorne jugoslovanske glasbe, ki se vrši v pondeljek, dne 10. t. m., je kar s sedežev tiče popolnoma razprodan, ker so se isti že v naprej oddali abonementom za vse 4 koncerte. V Matični knjižarni pa se tekom pondeljka dobivajo stojišča in dijaške vstopnice.

Narodno gledališče.

Opera »Aida« se vprizori danes ob pol 8. zvečer. Pri tej predstavi poje Aida gđ. Zikova, Amneris ga Borova, Radamesa g. Šimenc, Ramfisa g. Betetto, Amonasro g. Cvejič, kralja g. Zupan itd. Opero režira in dirigira ravnatelj g. Rukavina.

Drama vprizori danes ob 8. popoldne privlačno igro »Lillom«, katere dejanje se godi deloma na zemlji med vrtiljaki in cirkusi, deloma v nebesih. Popoldanska predstava je ljudska in so cene vstopnice zelo znižane. Zvečer ob 8. bo prva repriza poljske komedije Perzyskega »Ašantke«.

W. Perzyski: »Ašantke«. Drama v treh dejanjih. — Menim, da bi se dobila kaka bolj-ša poljska drama za naš slovenski oder kakor to dolgočasno prvo dejanje, ki ga gotovo najdeš v šolskem zvezku bodočega našega dramatika, ki bi drugo dejanje utegnil tudi postaviti v Italijo z boječim strelom pod noge glavne junakinje (zbarkarolo in univerzalnim natakarnjem) in bi tudi tretje razpredel v kvartirju vlačugice in za kulisami pognal glavnemu junaku kroglico v glavo. Ašanti so menda indijansko plemo, divjaki, med katere spada po avtorjevih namerah tudi Vlodka, preprosta deklica mačje čudi. Bogat mladenič Edmund Lonski si jo hoče zaslužiti in pobegne z njo v Italijo, kjer pa pokulturjena Ašantka zavrže svojega sužnja, ki ji je hotel biti gospod, in se obesi na natakarnja Franeka, poljskega ubežnika, ki srajce krađe po hotelih in ima vse predpogoje za mednarodnega lopova. — Vrag vedi kako, naenkrat smo spet v Varšavi, kjer varuje Ašantka svojo punčko-lutko pri peči, Edmund še hrapi po njej, zavoljo katere je vse premoženje zafrkčkal. Izposodi si še zadnjič par rubljev od nje, a jih ji vrne in se iz »častnih« razlogov ustreli. Ašantka pa

ihiti od jeze, da ji je pokvaril vesel večer in večerjo s postarnim Don Juanom predpotopnega kalibra.

Zakaj so to stvar igrali pri nas, samo ugotoviti. Utegne biti res, da je hotel g. Putjata, ki je igro režiral, pokazati, da zna tudi iz nič nekaj ustvariti. Prav za njegovo osebo. Za nas pa ne, ki nas prav nič ne zanimajo poizkusi s takimi milnatimi balončki, dokler nam nedostaja kruha in vode.

Glavno žensko vlogo Ašantke je igrala g. Šetinska kot gost. Temperamentna kot hudiček, precej rutine in koketnosti ne samo za oder marveč tudi za publiko, šviga prenapelo iz ekstreme v ekstrem. Pohvaliti je treba njen organ, ustvarjen za žvrgolenje škrlančkov. Vsekakor bi bila g. Šetinska pridobitev za naše ženske oderske moči, če ima njeno gostovanje isti cilj kakor n. pr. lanske gostovanje g. Marije Vere. Zvesto ji je drugovala gđna Juvanova kot prijateljica Viola. Prerokujem ji še velike uspehe v komedijah. Gđna Rakarjeva je bila tudi na mestu in bi ji le željal kaj večjih vlog.

Izmed igralcev sta presenetila g. Plut kot ravnatelj in g. Medven kot slikar Romorski. Plut je vesten, ambiciozen igralec, ki raste od vloge do vloge. Ima eno lastnost, ki je redka, da namreč ne igra vsake vloge po enem kopitu, marveč se izpreminja in zna najti v sebi cel register glasov in igralskih ter mimičnih modulacij, ki ga odlikujejo pred drugimi tovariši, ki jo brenkajo vedno po svoje. — G. Peček v glavni moški vlogi pa ni uspel. Lonskega sama na sebi neverjetna in nedosledna osebnost bi se morda posrečila igralca velike tragične potence. Courtelinov komisar kaže, kje je Pečkova moč in v kakih vlogah bo žel obilo uspeha. — Iz prevejanega natakarnja je gosopd B. Putjata napravil višek večera, iz betvice značaja takorekot junaka komedije. G. Danilo je imponiral kot poljski žlahtič z dežele, g. Terčič in Jermán pa sta rešila dovolj povoljno svoji vlogici. Dr. L. R.

Naznanila.

Telovadna akademija šentpeterskega Orla so prične danes točno ob 8. zvečer v Unionu. Sodeluje godba dravske divizije. Blagajna posluje v Unionu od 10 do pol 12 popoldne, zvečer pa od 7 naprej. Vabimo občinstvo, da se prireditve v obilnem številu udeleži ter si preskrbi pravočasno vstopnico, ker je precejšen del že razprodan.

Sporod telovadne akademije šentpeterskega Orla je sledeči: proste vaje članov in članic, boksanje, francoske in odsekovne vaje, kombinirane vaje na drogu in bradli, orodna telovadba na drogu, bradli in konju, rajanje članic s krogom in zaključna skupina; vmes govor in dve deklamaciji.

Opozarjamo na zelo zanimivo in pestro mladinsko akademijo ljubljanskega orlovskega okrožja v nedeljo, dne 16. marca ob 4. popoldne v Ljudskem domu. Predprodaja vstopnic od jutri v prodajalni Ničman. Prijatelji mladine, pridite zagotovo!

Skupno predavanje vseh ljubljanskih prosvet se vrši jutri, v ponedeljek, ob 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Ker je vprašanje krščanske šole vsak dan bolj važno, udeležite se gotovo predavanja v kar najobilnejšem številu. — Osrednji odbor ljubljanskih prosvet.

Predavanje stolne prosvete. V družbeni dvorani v Križankah predava jutri v ponedeljek zvečer ob 8. preč. g. stolni župnik kanonik dr. F. Klinar.

Prosveta frančiškanske župnije vljudno vabi svoje člane in prijatelje na brezakolno prireditve, ki bo danes ob 7. zvečer v Rokodelskem domu. Sporod bogati! Pridite!

Frančiškanska prosveta priredi prihodnji tork v samostanski dvorani ob navadni uri zanimivo »sklopično« predavanje »O postanku svetca«. — V sredo 12. marca je redna odborova seja.

Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk »Kre- kova prosveta« ima velenativno predavanje v torek, dne 11. marca ob pol 8. zvečer. Predava g. dr. Srečko Zamjen. Prosimo gotove in točno udeležbe.

Dr. Fr. Kimovec:

Lajovic — dr. Čerin.

Kar pretresel me je Lajovčev napad na dr. Čerinovo izvršno, gotovo ne graje, ampak vse hvale vredno glasbeno delovanje. Napad pravim, ker ga je vsak »Slovenec« bravec menda brez izjeme tako razumel in ga je bilo težko drugače razumeti. Če je Lajovic hotel poudariti načelo — kakor razlaga — da se moramo vsaj za nekaj časa pred nemško kulturo popolnoma zapreti, da ne bo motila razvoja tega, kar je slovenskega v nas in naši umetnosti, ni zato treba dr. Čerina slikati kot škodljivca pri delu za razvoj naše kulture, če je v svojih vzornih koncertih podajal deloma tudi dela velikih nemških genijev, ki se jim klanja ves svet. Nasprotno vedno smo imeli vtis in vedno bolj se je v nas utrjala zavest, da dr. Čerin s svojimi koncerti, ki jih je spravil na visoko umetniško višino, vrši med nami Slovenci za slovensko glasbeno izobrazbo prevažno delo, delo, ki mu ni donajalo gmotnih koristi, pač pa poleg velikega truda pogosto celo občutne gmotne žrtve. — Prevažno, pravim, ker je — kakor smo že poudarili — glasbene umotvore podajal vzorno; ker je — imeli smo vedno ta vtis — podajal nepričakovano veliko slovenskih skladb in smo se tega ve-

selili; in kar je v mestu, ki ima najvišji glasbeni zavod — konservatorij, čigar golenjem je čim obširneje znanje splošne glasbene literature na vso moč potrebno, posebno važno: seznanjal nas je z najrazličnejšimi vrstami simfonije glasbe. Če je bilo med skladatelji zastopanih tudi nekaj Nemcev, kaj zato? Ali je Čehom kaj škodovalo, da so se učili pri Nemcih? Ali je Smetana zato manj češki, in Dvořák in Bendl in Fibich in različni Foersterji do najmlajšega, če so na nemških skladavnicah nabirali netiva, ki ga je njih čustvo razvnelo v velikanski češki ogenj, čigar pristnemu, globokemu žaru se divi ves svet? Prepričani smo in z nami brez dvoma slovenska javnost, da se nam ni treba bati prav nikakega zastupljanja našega slovenskega čustvovanja, če slišimo tudi nekaj prvovrstne nemške glasbe. Pred petdesetimi leti bi bil morda strah razumljiv, da se nam čustvovanje ne izkvari. Danes je treba iti samo b koncertom, pa takoj vidimo, koliko silneje vsem poslušavcem zazvene sorodne strune ob slovanski kot ob nemški glasbi. — Slovenski glasbeni duh se od nemškega tako zelo razlikuje, da ga nemški niti v slovenskih skladateljih, ki so ga srkali vaše leta in leta v nemških šolah, leta in leta poslušali skoro izključno samo nemško pesem, nemško simfonijo,

nemško opero, ni mogel zatreti. Samo vzredil ga je, negodnika, da se je laže varneje in gibčneje razvil in se znal takoj kot uvaževanja vreden samostojen člen postaviti v veliko, svetovno vrsto. Zato menimo, da se nam tudi pred nemško glasbeno kulturo ni ureba zavarovati z neprestopnim kitajskim zidom, kakor se tudi prav nobena druga slovenska kulturna stroka ne bo hotela in tudi ne bo smela zapreti pred sorodnimi nemškimi strokami. Spoznavanje katerekoli usovršenosti, tudi glasbene, nas more namreč danes samo oplojiti. Če je v Lajovcu dozorelo drugačeno prepričanje, potem bi bil moral ali napasti vse naše kulturno življenje, ker na vse njega veje pada še vedno rosa nemških kulturnih pridobitev, ali pa — saj vendar ve, da so odločitveni činitelji na privednike germanski, avstrijski kot puran na rdečo kunjjo in torej ve, da s takim razvijanjem svojih načel in njih popolnoma neosnovanim in po našem najgloblem prepričanju krivičnim prenosom na eno osebo. Ko smo vendar vsi ljubljanski glasbeniki doslej — če smo — vsi enako grešili, ve, pravim, da s takim čisto gotovo premalo premišljenim pisanjem mimogrede lahko obglavi enega najodličnejših in najbolj zaslužnih slovenskih kulturnih delavcev, družino pa izroči bedi — ali pa, če

se mu je res kake izpremembe potrebno zdelo, bi v tako nevarnih časih svoje mnenje, ki gotovo ni več kot osebno mnenje, dr. Čerinu lahko osebno razložil. — To, kar sem napisal, vem da ni samo moje osebno mnenje, ker so ga v mojo bolniško sobo prišli razlagat najodličnejši slovenski umetniški krogi.

Naši kulturni znanstveniki vse premalo razglabljajo naše kulturne probleme v širšem občinstvu dostopnejših publikacijah. Dr. Lajovic je podal svoje misli o naloga našega kulturnega delovanja, a aplikacijo je pogrešil. Ako smo pa kljub temu dali prostor njegovim aplikacijam, smo to storili radi tega, ker je po naših mislih — vsaj v normalnih razmerah — bolje, da se da prizadetemu priložnost za obrambo, ki je sicer nima, ako se o kaki stvari samo govori, pa jo dotičnik ne more ne prijeti ne kontrolirati. Pripomniti moramo tudi, da je tiskovni škrt v odgovoru g. dr. Čerina izpuštil eno vrsto pri naštevaju slovenskih skladateljev, katerih dela je izjavil in sicer imena Glinka, Glacilov in Dobronić, kakor nam je včeraj v naslovu Lajovčevih izjavaj napravil »Čičeril-nove« programe; neljuba pomota, ki jo je pa bralec itak že sam lahko popravil. — Uredništvo.

Za danes napovedana predstava se radi nastalih zaprek preloži na poznejši čas.

III. redna glavna skupščina Mestnega Udruženja Ferialnega saveza v Ljubljani se bo vršila v nedeljo, 16. marca ob 10. dopoldne na realki. Udeležba za vse članstvo strogo obvezno. — Za odbor: S. J.

Prosvetno društvo na Hometu priredi v nedeljo, dne 16. marca popoldne ob 3. v Društvenem domu jako zanimivo igro. Nastopi do 40 igralcev. Kdor jo hoče videti, naj pride gledat.

Načelnstvo zadrage sobnih-črkoslikarjev, pleškarjev in ličarjev naznanja, da se vrše pomagalske preizkušnje v prvi polovici meseca aprila. Reflektanti naj vložijo kolika proste prošnje najkasneje do 31. marca t. l. na naslov načelnika zadrage g. Špelič Štefana, Rimska cesta 16.

Cerkveni vestnik.

c Vsemu krščansko-socialnemu delavstvu v Ljubljani. Pred našim delavskim praznikom sv. Jožefom se vrše tudi letos duhovne vaje. Na prošnjo naše organizacije so prevzeli vodstvo duhovnih vaj č. oo. frančiškani. Vršijo se v dneh 16., 17. in 18. marca ob pol osmih zvečer v frančiškanski dvorani. Vhod v dvorano je pri stranskih vratih. Na dan sv. Jožefa ob 7. jutraj imamo pri velikem oltarju v frančiškanski cerkvi sv. mašo in nato skupno sv. obhajilo. Ker je naše delo osredotočeno v živi veri v Kristusa in v duševnem prerojenju nas vseh, se vabite vsi, da se naših duhovnih vaj polnoštevilno udeležujete. — Načelnstvo JSZ in DZ.

c Postne pridige v stolnici sv. Nikolaja so letos ob petkih ob 6. uri zvečer pri Križevem potu; govori stolni župnik g. dr. Kluvar o Kristusovem trpljenju, in ob nedeljah ob 4. uri popoldne; govori stolni vikar g. Koretič o štirih poslednjih rečeh.

c Duhovne vaje za mladeniče se vrše 15., 16. in 17. marca v stranski kapeli pri oo. jezuitih. V soboto in ponedeljek zvečer ob osmih, v nedeljo pa ob sedmih govor in litanije. V forek zvečer spovedovanje. Na praznik sv. Jožefa sv. obhajilo. Mladeniči, udeležite se duhovnih vaj v obilnem številu!

c Kardinal Bourne za združenje krščan-kih cerkva. Westminsterki nadškof kardinal Bourne je izdal za letošnji post na vernike pastirsko pismo, v katerem predvsem govori o dolžnostih, ki jih imajo angleški katoličani za spreobrnjenje svojih od cerkve ločenih rojakov. Kardinal opozarja na razgovore, ki so se v zadnjem času vršili o zedinjenju krščanstva in navaja besede iz nekega poročila iz l. 1908., ki jih citira tudi canterburyški nadškof v svojem zadnjem pismu: »Ne more se izpolniti namen in noben načrt zedinjenja, ki ne obsega velike latinske cerkve Zapada, s katero je bila naša zgodovina v preteklosti tako resno spojena in s katero smo zvezani še z mnogimi vezmi vere in skupnih tradicij.«

Socialni vestnik.

s Štrajki v naši državi leta 1923. V cellem letu 1923 je štrajkalo 13.230 delavcev, med tem ko jih je leta 1922 29.141. Ti štrajki so povzročili 1.282.248 izgubljenih delavskih ur, 1922 pa 3.838.489 ur. Izgubljeno je bilo na delavskih plačah 1923 8.202.792 dinarjev, napram 1922 14.551.280 Din. Največ štrajkov je bilo v lesni industriji in pri obrtnikih, oziroma industrijah za izdelovanje obel in obval. Največ štrajkujočih je bilo meseca maja (2812 delavcev) in junija (2672 delavcev), najmanj pa jih je bilo v decembru (70 delavcev). (V tej statistični sliki pa ni vpštevan štrajk pomorcev, kateri je trajal od junija do septembra.)

s Tarifi pokret. V letu 1923 je bilo prijavljenih posameznim inspekcijam dela 367 tarifnih pokretov, v katerih je bilo zainteresirano 52.645 delavcev. Po številu delavstva zavzema prvo mesto pokret delavcev v lesni industriji 13.592).

s Državna zaščita delavcev. V teku celega leta 1923 je uživalo državno zaščito 168.476 delavcev, od katerih je odpadlo 142.469 na moške in 26.007 na ženske. Od tega skupnega števila jih je bilo starih nad 18 let 142.470, od 14—18 let 24.312 in pod 14 let 1694.

s Kontrola privatnih podjetij. Državni organi so v preteklem letu pregledali in kontrolirali 7972 privatnih podjetij, v letu 1922 pa 7670. Od pregledanih podjetij odpade na podjetja z nad 1000 delavci 28, 500—1000 delavcev 41, s 200—500 delavci 110, od 100—200 delavcev 114, od 50—100 delavcev 226, od 20—50 delavcev 542, od 10—20 delavcev 813 in s pod 10 delavci 6098 podjetij.

s Nesrečni slučaj pri delu. V cellem preteklem letu je bilo prijavljenih 6295 nesrečnih slučajev pri delu v raznih podjetjih. Od navedene vsote jih je bilo 193 smrtnih, a ostalih 6102 samo težke ali lahke telesne poškodbe. Največje število nesrečnih slučajev šteje lesna industrija (1879 od cirkularjev), potem gradbena (701, padec), nato v hrani in industriji 594 slučajev, od katerih pa je bilo 19 smrtnih.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek v Novem mestu je priredil dne 2. in 4. marca v Rokodelskem domu v Novem mestu dva lepa večera. Spored je obsegal mešane zbor: L. Ocvirk: Pomladna, Janko Leban: Venček narodnih, V. Krek: Pogovor z domom, moška zbor, Fr. Ferjančič: Slovenska zemlja, Fr. Kimovec: Zaročenka, Volaričev:

dvospev Divja rožica in burko v treh dejanjih Davek na samce. Vse točke so se gladko izvršile. Petje je bilo lepo pod spretnim vodstvom g. nadzornika Grada. Posebno je ugaljal Venček narodnih, kar dokazuje, kako splošno ugađa narodna pesem. Veliko smeha je budila burka Davek na samce.

Zanimivosti.

MALI VELIKI IN VELIKI MALI MOZ.

Angleški general lord Roberts je bil poleg Kitchenerja najboljši angleški vojskovodja zadnjih let. Odlikoval se je posebno v vojski v Afganistanu in v burški vojski v Južni Afriki. Bil je bolj majhne in neznatne postave. Primerjaj: Narzes, Tortenson, Nelson, Napoleon.

Prisel je v neki londonski klub z več tuji vred, ki so jih tam šele predstavljali. Eden med njimi je bil izredno velik, obenem pa dovtipen in je znal okolico včasih dobro zabavati, večinoma na stroške drugih. To je poskusil tudi tedaj, ko mu je bil Roberts predstavljen; na eni strani on velikan, na drugi strani majhni Roberts, proti njemu prilikavec. Eno roko je položil na oko, kakor če hočemo motriti kako stvar v daljavi, z drugo je pa napravil daljnogled, kakor če bi mogel majhnega možička videti s pomočjo umetnih sredstev, in je rekel z daleč tja zvonečim glasom: »Večkrat sem že slišal o Vas, gospod, videti Vas pa ne morem.«

V nepopisno veselje njegovih prijateljev mu je Roberts ravnodušno odvrnil: »Meni se je pa glede Vas ravno nasprotno pripetilo. Dobro Vas vidim, a še nikdar nisem nič slišal o Vas.« (Iz »Zgod. anekdot« 2. zv.)

LITERARNO DOPISOVANJE.

Veliki francoski dramatik Evgen Scribe (1791—1861) je bil že zelo znan, ko je dobil od nekega aristokrata, ki bi se bil rad v literaturi proslavil, pismo, ki se je glasilo: »Predlagam Vam, da se združiva v spisovanju drame. Vi boste dramo spisal, jaz bom prevzel vse stroške prve predstave, kot avtorja bova podpisana oba. Poznejše dohodke prepustim popolnoma Vam, jaz delam samo za ime.«

Takoj mu je Scribe odgovoril: »Gospod grof! Ni se mi še posrečilo, da bi vpregel konja in osla skupaj pred moj voz. Zato moram Vašo dobrohotno ponudbo hvaležno odkloniti.« — Odgovor, ki ga je poslal grof, je bil pa takle: »Vašo odklonitev skupnega literarnega delovanja sem dobil. Seveda je to Vaša stvar, če odklonite mojo ponudbo in se odrecete dobičku. A zato me še ni treba primerjati s konjem.«

Kaj je bil potem Scribe? (Iz »Zgod. anekdot«, 2. zv.)

SLAVNA KNJIZNICA WASA PRODANA.

Istočasno kakor poročilo o podaritvi Morganove knjižnice beremo o prodaji slavne knjižnice Wasa v Dresdenu. Bivšim vladarjem se sedaj slabo godi; in tako se je moral tudi predvojni saški kralj Avgust odločiti za prodajo. Prodal je knjižnico hamburškemu starinarju L. Friederichsenu. Je pa ena najdragocenejših v Evropi. Ustanovil jo je leta 1809 odstopivši švedski kralj Gustav IV. na gradu Haga. Njegova hči Carola se je poročila s saškim prestolonaslednikom Albertom in je tako prišla knjižnica na Saško. Sto let je počivala, 3600 zvezkov ima, vsi krasno vezani. Vsebina: Nemški in francoski klasiki tedanjega časa v prvi izdaji, tako Klopstock in Voltaire; več že davno pozabljenih zemljevidov; popolna literatura o prvi francoski revoluciji; dragoceni stari časopisi z barvanimi bakrorezi itd.

POSNETEK TUTANKHAMONOVEGA GROBA NA BRITANSKI DRŽAVNI RAZSTAVI.

V Wimbleyu na Angleškem bo državna razstava. Razstavili bodo tam tudi čudovito lepo ponarejeno Tutankhamonovo grobnico. Delo je izvršil slavni kipar Aumoinier pod nadzorstvom Weigalla, ki je bil pri odkritju grobnice zraven. Vse so zvesto in po naravi posneli: Krasna naslonjala iz slonove kosti in črne lesa, zlate vozove in skrinje, velike vaze iz alabastra za kadilo itd. Grobnica bo obstojala iz treh prostorov, kojih vsaki bo tako velik kakor je prvotna grobnica v Egiptu. V predsobi bodo razstavljeni zlati divani, skrinje in koleasa ravno tako, kakor so jih dobili pred grobnico.

Po svetu.

— Uničujoča sodba Maksima Gorkija o boljševizmu. Maksim Gorki je bil svojčas nasprotnik boljševikov, se je nato sprijaznil z njimi in je hvalil zlasti Lenina. Sedaj se pa izražal o boljševizmu tako ostro, da je dopisniku »Novega Vremena«, ki to poroča, prav težko verjeti: Rekel je: »Lahko bi šel nazaj v Rusijo, če bi hotel. Vsako nasilje napram meni bi se nad nasilneži samimi maščevalo. Kljub temu pa ne grem nazaj, dokler ni tam resnično demokratične vlade. Da bo taka vlada prišla na mesto sedanje in brezumne sile, ki žali bog še vedno tlači veliko Rusijo, o tem ni dvoma. Boljševiki so s šestletnim roparskim gospodarstvom potlačili vse ono, kar je imel ruski narod kulturnega in gospodarskega na nivo tatarskega suženjstva, so napravili iz ruskega naroda brezlično maso, ki je napram političnim vprašanjem popolnoma brezbrizna, ki je pa polna najhujšega sovraštva napram komunizmu in socializmu. Nezadostnost ruskega boljševizma so spoznali najprvo boljševiki sami. Bodo se tudi med seboj drug drugega poržili, kajti njih moč nima prav nobene avtoritete. Rdeča armada je skor in skor protiko-

munistična, in njen voditelj Trockij je že davno namignil, da bi se kolikor mogoče hitro raznebil komunističnih idiotov in odpravil vse, kar je značilno za teh šest let boljševiške vlade. S pomočjo armade in zdravih elementov demokracije stopa sedaj na široko pot prave državne demokracije.

— Dunajski stádion. Dunajski občinski svet je sklenil da bo velike vrtove in parke sčtil pred zazidanjem. V to vrsto spadajo tudi obširni prostori, ki niso last Dunaja; tako ves Schönbrunn, Augarten, Schwarzenbergov park, nasadi Belvedere itd. Tudi znani Prater je vmes. Kakor se sliši, se gre poleg zdravstvenih ozirov tudi zato, da v vprašanju stádiona izloči dunajska občina vsako konkurenco. Kajti občina hoče zgraditi stádion sama. In sicer je izvolila za svoj namen znano igrišče Hohe Warte in je seveda za ta prostor napravila stavbno izjemo. Kakor je znano, so hoteli privatniki zgraditi stádion v schönbrunnskih nasadih in so se načrti že bližali uresničenju. Vlada, koje last je Schönbrunn, je ta načrt podpirale. Sedaj je pa naenkrat prišla občina vmes in si hoče sama zagotoviti vse ugodnosti, ki jih prinaša stádion.

V Schönbrunnu je bil določen za zradbo stádiona »vrt fazanov«, načrti so bili velikanski. Gradba naj bi se izvršila v dveh ali treh odmorih. Pritegnili so tudi tuji kapital; stroški so bili preračunjeni na 80 milijard avstrijskih kron. Sedaj je pa občina, ki je načrte pazno zasledovala, napravila jim konec. Vidimo, kakšno zanimanje imajo drugod za take velevažne športne prostore.

Georges:

Slovenščina i Slobenarji.

(Čebjanje.)

Zadnje čase se je v javnosti oglasilo nekaj črkarskih pravdarjev, ki se vzklicujejo nad izgovorjavo v gledališču. Vseč jim ni deležnikov el, ki ga igralci izgovarjajo kakor u. Ker jaz takih stvari nisem več, sem poiskal Munlo Bekirja, ki je znan, da zna slovensko, kajti on je iz tistih krajev, kjer je takozvana novoslovenščina doma, da bi mi povedal, kaj on misli. Ko sem ga dobil in mu razložil, po kaj sem prišel, ni bil prav nič zadovoljen in mi je z veliko nevoljo dopovedoval, da on ni merodajen, ker ne zna slovenskega in mu je zato dal profesor dr. Oné, ki je masa učen gospod, v šesti šoli, prvi semester, iz slovenščine »nichtgütigend«, ampak da mi bo vseeno postregel in da naj ne zamerim, če bo malo bolj »lapidaren«. Povedati moram, da je Munla Bekir sicer velik stoik, a ime: dr. Oné ga vedno iz ravnotežja spravi, ker se čuti zaradi gori omenjene klasifikacije njegove materinščine neizmerno razžaljenega.

— Kmalu bodo že v otroških vrtcih vedeli, — je začel —, da ima slovenščina tri ele: mehki lj, srednji l, ki se izgovarja kakor nemški l in takozvani trdi l, ki se izgovarja približno kako rkratki u. Ta, zadržaj el pa nekatere ljudi strašno v oči bode. Ta, trdi el se menda edino na Belokranjskem izgovarja podobno kakor ruski el. Ta se izgovori tako, da se jezik ne dotakne neba (kajti brz ko se dotakne neba je mehčan ali topljen), temveč se opre na spodnjo čeljust, konica pa se upre ob rob gornjih zob. Pravzaprav se s pisano besedo težko izpove, kako se kaka črka izgovarja, kajti treba jo je predočiti s sliko in z živo besedo. Ruski el je različen od poljskega ela in ta od slovenskega oziroma jugoslovenskega. Maloruski el je skoraj v, ki se v pretiranem govoru sliši kakor f. Nobeden se pa ne izgovarja kakor nemški el.

— Med nami pa se je razširila iz komodnosti doktrina, da se slovensko tako govori, kakor se piše, oziroma da se tako piše, kakor se govori. In to učenost so pogruntali ljudje, ki imajo najmanj temeljite izobrazbe in jim je bila poverjena vzgoja mladine in so imeli dolžnost, naučiti otroke slovenščine. A kaj so ti ljudje počeli? Vsaka lepa slovniška beseda jim je bila kmečka. Zato so nove besede kovali na ta način, da so jih iz nemščine prestavljali. Pa, ko bi jih prestavljali! To so bili ljudje, ki so mislili, da se po književno slovensko govori na ta način, da se pisane besede izgovarjajo po nemško. Ti ljudje so bili mnenja, da tvorijo slovenski jezik samo slovenske besede, za konstrukcijo jezika pa se niso menili. Ti gospodje so samo nemško govorili s slovenskimi besedami. Jezika pa niso znali. Tem ljudem se je reklo Slobenarji. Ti so govorili kakor so se Nemci izražali, »hochslovenische«.

— Francoščina je umeten jezik, ki je nastal na ukaz francoskega kralja Franca. Po njem ima ime jezik in narod. Pisava je sicer zgodovinska, izgovorjava pa se je precizirala, oziroma kratkomalo dekretirala. Po Francozih so posneli Nemci vse vokale in vse fraze. Od Nemcev pa Čehi. Zato Čehi izgovarjajo svoj deležnikov el kakor nemški el. Ista kuga je prišla k nam. Hvala Bogu, da ni imela dosti uspeha.

— Kakšna budalost je, če kdo pravi, da se slovenščina piše, kakor se govori, oziroma da se govori kakor se piše. No, rad bi videl te blagovestnike, kako bi zapisali vse stvari tako, kakor se govorijo. Z latinskimi črkami je nemogoče, da bi se slovenski jeziki fonetično pisali. A tudi s cirilico to ni mogoče. Zato ni drugega, nego da kratko in malo priznamo, da imamo pri nas historično pisavo, kakor jo imajo drugje. Popolnoma napačno stališče pa je, da naj se lenuhom na ljubo

neutralizirajo samoglasniki in naj se smatra abecedna izgovorjava črk za edino pravilna tudi v besedah. Lepa kolobocija bi nastala iz tega!

— Ves jezik so nam pokvarili takozvani Slobenarji. To so ljudje, ki nimajo o slovenščini niti pojma, ki mislijo, da pravilno slovensko govori samo tisti, ki izgovarja nemški el in ki ne razloča različnih samoglasnikov, ki misli, da se bistvenost jezika kaže samo v besedah, ne pa v sestavnosti jezika, ki smatrajo, da se pravi »dem ist nicht so« po slovensko »temu ni takos«, ne pa »to ni takos« ali »to ni res«, ali ki pišejo »ta zadeva ne odgovarja resnici«, namesto »ta stvar ne ustreza resnici«, oziroma »se ne ujema z resnico«, ali kakor že bode.

— Slobenarji so bili tisti, ki so nam vpejali take besede, kakor: sladkor, pajčolan, glasovir, kolodvor itd. Ti Slobenarji so se postavili na komodno stališče, da ni nians med posameznimi samoglasniki. Zato pa tudi uče v šoli, da se čita venec: vānāc, tepec: tāpāc i. t. d.

— Slobenarji nimajo niti pojma o naglasu. Njim je vseeno ali je naglas zategnjen ali potisnjen, ali kako se že pravi, ne vejo, da je slovenščina, kar se tiče gibčnosti, sorodna ruščini in angleščini.

— Slobenarji so tisti ljudje, ki mislijo, da je nemščina izveličavna vera za nas. Največ slobenarskih pripadnikov je med trgovci. Če greš po mestu in gledaš v izložbe, vidiš lepe stvari. Tako n. pr.: srajca za frak, ali srajca za smoking, namesto srajca zak fraku ali srajca za k smokingu. Brennspritus se imenuje po izložbah: gorilni špirit, namesto kurilni špirit. Jako lepa je beseda »zimski kožuh«, da se razloči od poletnega kožuha. Samo »kožuh« seveda ne zadostuje. Takisto tudi ne »drva«, temveč se mora reči »drva za kurjavo«. Kajti pri nas nimamo drugih drv, nego za kurjavo. eč pa kdo vpraša: »kakšna drva prodaja?«, ne bo na to nihče odgovoril: »za kurjavo«, temveč: bukova, jelova, cerova itd.. Če je pa kak razloček v drvih, za kurjavo in med drugačnimi drvimi, je ta samo ta, da imenujemo nerodnega človeka tudi »drva«, ki pa pravzaprav tudi ni za drugega, nego da bi ga sežgal.

— Kratkotomalo: Slobenar misli, da je biser slovenščine nemški stavek, izgovorjen s slovenskimi besedami in z nemško vokalizacijo. Ti ljudje niti ne morejo razumeti, da je: »Prezidentov pedentar na ganku tepije klofa« slovenski stavek, pa ne nemški. Slobenarji so tudi tisti ignorantje, ki se postavljajo s takimi citati, kakor so: »hic salta Rhodus«, »non plus ultra nemo tenetur«, »peronopera ad astra«, »Jupiter Tone« itd., pa ne vedo, da imajo glavo samo za to, da jim glava čez vrat ne uide.

Ljubljanska porota.

Ljubljana, dne 8. marca.

TATOV I LJUBLJANSKI ZVONARNI.

Danes se je vršila zadnja porotna obravnava v tem zasedanju. Kot obtoženci so nastopili: Ivan Suban, livar, doma iz Nadrožice in njegov brat Lojze Suban, tudi livar, dalje ključavničar Stan-ko Hočevar, livar Mario Keber in pa zidar Alojz Kosmina iz Gorjanskega. Porotnemu sodniku je predsedoval sodni svetnik Antloga, v tista sta bila sodni svetnik P. Keršič in sodnik Velušček. Obtožbo je zastopal državni pravdnik G. Ogoreutz, zagovarjali pa so jih dr. Konrad Vodušek, sodni svetnik v pokoj Bulovec, dr. Capuder, dr. Lulik in dr. Mohorič. Obravnava je bila precej živahna in je trajala skoro do srede popoldneva. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička.

Obtožnica

dolži obtožence, da so ukradli v noči na 21. decem-ber iz livarne 3 kose bron v teži 31.5 kg in pa 4 kose cina v teži 143 kg. Dobavna cena livarne znaša za to blago 68.444 kron. Ker je dobila livarna bron brezplačno nazaj je še na škodi za 56.856 kron.

Priznanje.

Vsi obtoženci so tatvino priznali in so tudi natančno povedali kako so izvršili to tatvino. Zasnivali so svoj naklep kakih pet dni prej na Marjinem trgu. Nato so se sešli v areni Narodnega doma, kjer imajo shajališče Orjunaši. Tam so napravili točen načrt, pri čemer je igral glavno vlogo prvooženci Ivan Suban, ki je bil v livarni zaposlen in je dobro poznal tamkajšnje razmere. Po tem načrtu so izvršili tatvino takole: Ivan Suban je zlezel — seveda se je to godilo po noči ob uri tatov in strahov — skozi podstrešno okno, katero je v ta namen že po dnevi odprl, na dvorišče. Tam je odrl zapah dvorišnih vrat in spustil tovariša v livarno. V livarni so dobili štiri modele in so vzeli od vsakega zvona po en komad cina in pa še 2 komada bron. Subanovi tovariši so odšli zopet skozi vrata, katera je on zopet zapahnil, on sam pa se je vrnil po poti, po kateri je prišel v livarno. Ukraden cin in bron so nesli na Grad, kjer so ga v nekem gozličku zakopali. Drugi dan je šel pretkani Suban čisto mirno na delo. Ko so pogrešili v livarni ukradeno blago, je Suban igral svojo vlogo prav izborno in se je trudil na vse pretege, kje bi našel blago.

Prodaja.

Med tem, ko so iskali v livarni blago, sta se zglasila tri trgovcu Weissu, ki se je pečal tudi s prekopovanjem podobnega blaga, dva Subanova tovariša in sta mu ponudila v nakup 3 bloke bron. Weissu je bila cena vseč in kupil je bron po 10 dinarjev kg in jima je dal še 20 Din nagrade, češ da naj je še kaj prineseta, da se bo kaj zasluzilo.

In obodrena vsled tega poziva, sta mu ponudila na prodaj cin. Zahteval je vzorec in ko sta mu ga prinesla je priznal, da je blago prav dobro. Prišel je s mu z vozičkom 144 kg cina in zgihali so po 40 Din za kg. Napravili so kupčijo za 5780 Din. Weiss jim je dal na račun 4000 Din, ostane pa jim je obljubil, češ da slučajno nima v ročni blagajni toliko denarja. Po sklenjeni kupčiji so se sestrili družabniki v neki kavarni, kjer so si skupiček primerno delu in vlogam razdelili. Ko sta pa šla drugi dan prodajalca zopet k Weissu po ostanek kupnine, jima je ta očital, da je blago ukraden, in jima ni nišesar izplačal. Ukradeni cin je prodal Weiss tvidki Teodor Korn, ki je že večkrat kupila od njega podobno blago, katero je dovažal Weiss od svojega brata iz Maribora. Tvidka Korn je plačala Weissu kilogram cina po 95 Din, kar znači, da je imel Weiss pri tem poslu prav lahek in lep zaslužek. Ta kupčija se mu je obnesla. Nerodno pa je napravil z bromom. Nesrečen slučaj je hotel, da je poslal Weiss ukradeni bron na prodaj tja, kjer je bil ukraden — v livarno. Tam so seveda svoje blago takoj spoznali in tatvina je bila razkrita. Weiss se je zagovarjal, da sta mu prodajalec povedala na vprašanje, od kod imata cin, da sta ga dobila od nekega znanca, ki je spremljal še za časa prevrata vojaške transportne vlake in sta imela shranjenega v Zalogu. Nerodno pa je bilo za Weissa dejstvo, da je on po nakupu blaga, ko se je odpeljal v Zidani most, naročil svoji uslužbenki Frankovi, da naj o tej kupčiji nikomur nič ne pove. Ko je prišel detektiv k Weissu, je bila ta uslužbenka sama v prodajalni in je nakup cina in bronu po nalogu svojega gospodarja tudi res

zatalila. Dekle se je seveda moralo ravnati po nalogu svojega gospodarja kot uslužbenka. — Seveda vse to ni nič pomagalo, kajti obtoženci so, kot smo že omenili, sami vse priznali in se ni dalo nišesar prikriti. Zagovorniki so odločno in ponovno zahtevali, da se zaslišita kot priči tudi Weiss in njegova uslužbenka. Temu predlogu pa se je protivil državni pravdnik, češ da Weiss, proti kateremu je preiskava zaradi nakupa sumljivega blaga že v teku, ne bo mogel nišesar drugega povedati, kot da je kupil ukradeni blago, za kar se bo sam zagovarjal, z dejanjem samim pa ni v nobeni zvezi, ker je prišel v posest blaga še le po izvršeni tatvini.

Sodba.

Zagovorniki niso mogli v spričo odkritega priznanja nišesar drugega, kot da so poskušali znižati ceno ukradenega blaga na 40.000 kron. — Porotnikom je stavil senat 7 vprašanj, od katerih so potrdili 5 vprašanj z 8 glasovi, 2 vprašanja pa soglasno, nakar so bili obsojeni obtoženci takole: Ivan in Lojze Suban, vsak na 18 mesecev, ostali trije pa vsak na 1 leto težke ječe. Pri tem se je oziral senat na tehtne olajševalne okoliščine, katere je navajalo zagovornišvo, pred vsem na brezposelnost.

S tem je bilo to porotno zasedanje zaključeno.

Lahko nagnjenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajša in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 Din; 86 dvojnih

ali 12 specialnih steklenic 214 Din in 10% doplatka razpošilja: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzafluid št. 134. Hrvatsko. 7655

ZNAMKE!

KUPIM zbirko, kakor tudi večje množine istih vrst avstrijskih od prve izdaje do prevrata in SHS od prevrata do vključno 1921. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »ZNAMKE« štev. 1323.

Pomen »Juhana«. V današnjem listu najdejo čitatelji oglas rednega južnega ekstrakta »Juhana«, ki zasluži največjo pozornost. »Povprečna telesna šibkost, duševna medlost, delovna slabost in intelektualna nedostatnost današnje generacije je pojav slabe krvi, nedostatnost hrane povzroča slabo kri.«

Učvrstimo si kri, da nam bode življenja dan jasnejše in daljše stajal in uporabljajmo pomočke, jo učvrstiti!

Glavnih teh pomočkov eden je dobra hrana, vsakemu zdravemu človeku vsakdanje veselje.

Tukaj se uveljavi pomen »Juhana«.

Vsak poskušalec »Juhana« izjavi čez par dni, da brez »Juhana« ne more več biti —, da ga ne samo juha, temveč vsa hrana bolj veseli, zadovolji in rodi kot prej —, da mu »Juhana« vsak dan pravi nepopisen vžitek in okretnost —, da mu »Juhana« vsak dan vliva telesno moč, blagopoteh, energijo duha in sposobnost, težave življenja zmagati —. Navdušeno nam hvali »Juhana« vsakdo, ki ga rabi.

Sestava »Juhana« samo iz naravnih mesnih in rastlinskih snovi jamči istotako kot daljša prekušnja za njega brezprimerno zdravost.

Prodajna cena »Juhana« je proti njegovi hranilni vrednosti neverjetno nizka.

Veseli nas, da iz naše domovine izide v svet to veljavna pridobitev, ki pomeni nedogledni napredek v ekonomiji prehrane, v zdravstvu in v iznaščenju življenjskih dobrot za bogate in revne.

Opozorjamo, da izdeluje usnjene obleke odle v lastnih ateljejih in po meri le konfekcijska industrija.

Drago Schwab, Ljubljana

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometriška višina 736 mm.

Čas opazovanja	Baromet. v mm	Termomet. v C	Relativ. vlaga v %	Nebo, vetrovi	Parnost v mm
7.3. 21 h	741.9	-2.2	0.4	obl. j. v.	
8.3. 7 h	739.6	-1.7	0.5	sneg	9.2
8.3. 4 h	738.6	-2.8	0.8	sneg	

Priporočamo vsem rodbinam Kolinsko cikorijo, izvrsten pridelatek za kavo.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusite na pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Sprejemem VAJENCA za SEDLARSKO in LIČARSKO OBRT takoj v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1329.

VAJENCA za krojaško obrt sprejemem. Prednost imajo oni, ki so se že učili te obrti. — SMOLE, krojač, št. Vid n. Ljublj. 12.

DVA KLEPARSKA VAJENCA sprejemem takoj. — ALOJZIJ LENCEK nasl. sin, Sv. Petra cesta št. 29, dvorišče, Ljubljana. 1330

Dekle kafera zna nekoliko šivati, sprejmo kot HISO v večjo, zelo dobro hišo. — Naslov v upravi lista pod št. 1332.

DEKLICO od 16 do 18 let brez staršev sprejemem v dobro oskrbo za pomoč gospodinjici, k majhnai družini. Naslov pri upravi lista pod št. 1318.

CERKVENIK želi premeniti službo iz mesta na deželo. Prednost zamenejave ima pošten in zanesljiv cerkvenik iz dobre, večje lare. Tukaj plača mesečno 2500 K, prosto stanovanje, vrt, 40 mern. žita in postr. dohodek. Ponudbe na upravo lista pod št. 1303.

Kuharico k trem osebam, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejme zdravnik v mestu. Prednost imajo one, ki so služile pri boljših rodbinah. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1317.

Učenko z dežele sprejmo v trgovini z meš. blagom. Hrana in stanovanje v hiši. — Ivan KROŠELJ, Ljubljana, Sv. Martina cesta št. 15. 1276

MLINAR, samski, išče službe za navadni mlin na vodo. Službo lahko nastopi takoj. — Ponudbe na upravo pod: »Mlinar 1313«.

Prodani HISO z vrtom. Cena 140.000 K. — Poizve se v trgovini KUBAR v Dravljah pri Ljublj. 1251

NEOZENJEN, ENERGIČEN JAMSKI PENJAC (Grubensteiger), izobražen jamski mernik, kateri vsa rudniška dela razume, z znanjem srbohrvaškega in nemškega jezika, dobi takoj stalno službo. — Ponudbe z navedbo svoje izobrazbe, prepis izpričeval dosedanjih služb in priporočil, naj se pošljejo na upravo tega lista pod št. 1304.

ŠTEDILNIK, dobro ohranjen, kupim. — Naslov pove uprava lista pod št. 1319.

KUHARICO zmožno kuhanja in likanja, sprejmo pri tvidki Andretto, Vič pri Ljubljani. Plača po dogovoru. 1247

HLAPEC oženjen, brez otrok, priden, pošten, se takoj sprejme v Ljubljani. Kot zanesljiv kočijaž ima prednost. Stanovanje je na razpolago, plača po dogovoru. — Naslov pove uprava lista pod št. 1234.

Medičarski POMOČNIK trežen in pošten ter dobro izvežban, se takoj sprejme. Plača in drugo po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1277.

Zakonski par brez otrok išče mesto HIŠNIKA. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 1284.

Iščem GOSPODIČNO k petletnemu otroku kot učiteljico in vzgojiteljico. — Prednost z italijansko. — Ponudbe pod šifro: »VZGOJITELJICA št. 456«.

Kot UČENEC želim priti v krščansko hišo v trgovino meš. blaga, kjer bi bila hrana in stanovanje v hiši. — Cenj. ponudbe prosim pod: »Priden« na upravo lista.

PRODAJALKA mešane stroke, dobra moč, želi premeniti mesto. — Ponudbe prosim pod »Takoj št. 1263« na upravo »Slovenca«.

Pietarske delavce vsposobljene, iščem za izdelovanje pletenega pohištva in vse ostale pietarske robe. Nastop službe 15. marca letos. Ponudbe naj se pošljejo na: Mavro Schlenger, Varaždin. 1166

Fina GOSPODIČNA pomaga in razlaga ljudskošolcem v vseh predmetih. Obenem poučuje tudi neniščino, ura po 6 Din. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 1313.

Po zelo ugodni ceni je na prodajo dobro ohranjen inventar za 5 mizarjev. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1328.

Meblovano SOBO išče gospodična. Cenj. ponudbe pod »Mira« na upravo »Slovenca«. 1314

Najceneje CEMENT

Prima Portland Trboveljski in Dalmatinski, dobavlja v poljubnih množinah. — Naročila sprejema: H. PETRIČ, Gosposvet-ska cesta 16/l. — Tel. 343.

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug Ljubljana Bohoričeva ul. 24.

Najnovejši MODEL otroških VOZIČKOV in dvokoles — najceneje pri »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 — Ceniki franko. — Sprejemajo se tudi vsa popravila. 770

Manjši MLIN kupim ali vzamem v najem na Gorenjskem ali Dolenjskem. — Ponudbe pod »Mlin št. 1249« na upravo lista.

ZNIZANE cene za otroške vozičke, ki se dobijo v veliki izbiri direktno v domači tovarni otroških vozičkov in dvokoles TRIBUNA F.B.L. Ljubljana, Karlovska cesta 4. Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajiranje in poniklanje dvokolesa, otr vozički, šiv. in razni drugi stroji. Prodaja tudi na obroke. 1087

Inserirajte v »Slovenca«!

KRAVO dobro mlekarico kupim, ako je montafonske pasme, jo posebno dobro plačam. Ponudbe pod »Dobra mlekarica 1331« na upravo lista.

Prodajam dve spalni OPRAVI iz trdega lesa mahagoni imitirane, volžki (filunje), jezenove, fino politirani, elegantni, delo zanjajčno, cena za vsako 6250 Din postavljeno franko Ljubljana na dom ali postajo. — Sprejemem tudi naročila. Na ogled pri tvidki Josip STOLFA, mizarstvo, Spod. Loke, p. Lukovica pri Domžalah. 1324

PREMOG

lep, črn, s 4500 kalorijami prodaja iz svojega rudnika »Sloven premogokopna družba« z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. 1/l. po 300 Din. postaja Ormož, 350 Din postaja Ljubljana in 400 Din v Ljubljani na dom dostavljeno za 1000 kg. 989

P. n. šivilje gospodinje opozarjamo, da so zopet dopeli najboljši šivalni stroji

Gritzner v vseh opre mah.

Pouk v vzezenju ter krpanju perila in nogavic (štojanje) brezplačno čdno le pri:

Josip Petelinc Ljubljana, Sv. Petra n. Mehanična delavnica pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika Stanko Galela na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in koles. 7984

Iščem POSOJILA 40—60.000 Din proti dobrim obrestim in vključi na prvo mesto na lepo posestvo. — Ponudbe pod: »Jamstvo št. 1264« na upravo lista.

Dalmatinski PORTLAND CEMENT svetovne znamke „SALONA“ (TOUR) nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica »SPLIT« delniška družba za cement Portland iz skladišča v Ljubljani Aleksandrova cesta 12

Za spomin in poletje kupite najceneje **KLOBUKE ČEPICE** slamniti, srjace, ovratniki, kravat, čeznike, palice, potrebščine za telovadbo in turist. pri tvidki JEAN KUNOVAR, Ljubljana, Stari trg 10. Za trgovce in večje odjemalec znaten popust.

HISO z vrtom v lepem kraju na Dolenjskem, zamenjam s hišo ali viljo v Ljubljani. — Ponudbe na upravo pod »Hiša 2005«.

Ing. Rudolf Treo stavbenik vhod samo, Gosposvetska c. 12.

FRANC FUJRN — krovstvo, Ljubljana, Galjeveca 9 — pri dol kolodvoru — izvršuje vsakovrstna nova krovaka dela s škrljem, škalo, opeko itd. Sprejema popravila raznih starih streh. — Zaloge asbestnega škrlja. 1252

Semenski OVES, GRAHOR in francosko LUCERNO dobite pri Fran POGACNIK, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Vrtnice nizke, triletnje cepjenke, 40 najlepših vrst, 12—14 Din kom. nudi slav. občinstvu v mestu in na deželi ANTON FERANT, trg. vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3.

HIŠA v Trzinu ob glavni cesti, 3 sobe, kuhinja, klet, mesnica, hlev in druge pritlikline, priprav. za vsako obrt ali trgovino, napredaj. Izredno ugodno za mesarje, ker se v hiši nahaja mesarska obrt. — Franc Perne, Trzin št. 34. 1270

HIŠA, lepa, enonadstr., v promet. kraju, blizu več tovarn, 20 min. do kolodvor. priprava za trgovino ali gostilno, napredaj. Sestoji iz 7 sob, 1 kuhinje in 2 klet. Zraven spada hlev in nekaj zemlje. — Naslov pove uprava lista pod št. 1269.

Najceneje Edino iz Trbov. revirja PREM OG večje in male množine tudi v VREČAH dostavlja na dom. Naročila sprejema: H. PETRIČ, Gosposvetska cesta 16/L. — Tel. 343.

Ljudska posojilnica R. Z. Z. N. Z. V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 6 vabi na **redni občni zbor** ki se vrši dne 20. marca 1924 ob 16 v posvetovalnici lastnega doma.

DNEVNI RED: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. — 2. Poročilo načelstva — 3. Poročilo nadzorstva. — 4. Sklepanje o potrditvi računa. — 5. Sklepanje o porabi dobička. — 6. Dopolnilna volitev načelstva. — 7. Volitev nadzorstva. — 8. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 3. marca 1924.

NACELSTVO.

VABILO na XXIII. redni občni zbor »OKRAJNE HRANILNICE in POSOJILNICE« v škofji Loki, reg. zadruga z neomej. zavezo, ki se bo vršil v četrtek, dne 20. marca 1924 ob 17. uri (5. uri popoldne) v hranilnični sejni dvorani.

Dnevni red: 1. Potrjenje računa za leto 1923. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Sprememba in razširjenje pravil. 4. Slučajnosti in predlogi po § 36. pravil. OPOMBA. Ako bi na tem občnem zboru ne bilo zastopano zakonito število zadrugnikov, se bo vršil na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, kateri bo smel brezpogojno sklepati (§ 35, odstavek prvi pravil).

Škofja Loka, 7. marca 1924.

Načelstvo.

Betonsko železo, traverze. Cement »TITAN«, samokolnico, žblje, spojke (kianfe) krampe in lopate nudi najceneje samo na veliko

Janko Homan. Ljubljana, Cegnarjeva 8.

Najceneje DRVA

trda in mehka, žagana in cepljena, večje in male množine, od 25 kg dalje dostavlja na dom.

Naročila sprejema: H. PETRIČ, Gosposvetska cesta 16/l. — Tel. 343.

CEPLJENE TRTE vkoreninjene divjake in pasadna drevesca nudi po konkurenčni nizki ceni ALOJZ GRABAR, posest in trtnar, Zagorci, pošta Juršinci pri Jasošpo vz vzguzuz nija

Lepo POSESTVO! 5 min. od trga Železniki na prodaj z vsemi gospod. poslopji, gozdi, travniki in njivami, vse v najboljšem stanju. Natančna pojasnila daje lastnik Ivan MARKELJ, Jesenovec 59, p. Železniki nad Škofjo Loko, Gor. 1292

NAPRODAJ je v Rožni dolini ENONADSTROPNA

HIŠA z 2 stanovanjema in vsemi pritiki in velikim vrtom ev. stanovanje takoj. Naslov v upravi pod številko 1320.

PLETILNICA kompletna z več STROJI in pritliklinami se zelo ugodno PRODA. Ponudbe na Alo-ma Company, Ljubljana.

OBČINA TRG VELENJE javlja pretužno vest, da je njen zaslužni član, visokočastiti gospod

FRANC CIZEJ

duh. svetnik-župnik, zlatomašnik, častni občan trga Velenje itd.

včeraj ob 6 zvečer mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se vrši v soboto ob 10 dopoldne.

Blag mu spomin!

OBČINA TRG VELENJE.

Zahvaljujemo

se najtopleje vsem, ki so nas v bolezni in ob smrti naše nepozabne mamice, tate, babice, sestre in tete, gospe

Ivane Kleinmayrove roj. Zafran

toložili, poklonili venci in cvetje, jo spremlili na njeni zadnji poti, nam izrekli ustmeno ali pisмено sožalje, ali se je spominjali v molitvi. Posebno se zahvaljujemo p. n. učitelstvu in učenkam IV. dekl. osn. šole, g. primariju dr. Gostlu in p. n. uradništvu in uslužbencom drž. zavođa za umobolne, češ. sestram sv. Vincencija Pavelskega in predstojništvu Lichtenturnovega zavoda.

Bog plačaj vsem tem in onim, ki bodo še molili za njen dušni pokoj!

ZALUJOČI OSTALI.

Čitajte!

Važno za vsakogar!

Pomen „JUHANA“ za prehrano in zdravje.

Ze dolgo se splošno občuti potrebnost in manjkanje mogočno krepčilnega pripomočka v prehrani človeka. — Napornosti sedanjega življenja ne zadošča več navadna hrana, ki slabega pač nasiti, moči mu pa ne daje. Zaželjeno idealno krepčilo sedaj imamo.

I. Redlini ekstrakt „JUHAN“
omogoča, z malim stroškom, zdravo in izdatno se hraniti.

Za strošek manj kot 1 dinar na dan

dobavi »JUHAN« telesu toliko redilne vrednosti iz žlahtnih beljakovin, mesnih in rastlinskih, da postane s tem pripomočkom najpriprostejša hrana izdatna in slastna.

„JUHAN“ krepča tudi prebavo in preganja želodčne slabosti.

II. „JUHAN“ se vživa na način, da se vlije v navadno juho ali v slan krop, ali v prikuhe.

Mesni juhi dá nepopisno okusnost in redilnost, brez mesa pa napravi iz kroga izvrstno pravo juho.

III. „JUHAN“ je oživiljajoča in brez primere zdrava hrana.

Stori človeka dobro razpoloženega, rejenega in močnega

Za slabotne otroke, bolehe, medle in nervozne ljudi pa je »JUHAN« naravnost čudodelna hrana

„JUHAN“ se dobi v vseh boljših prodajalnah živil. Glavna prodaja: Ljubljana, Gradišče 13.

Poštni pakete iz inozemstva!

brez ali proti povzetju posreduje najcenejše, najhitrejšje in najzanesljivejše

»JUGOPAKET, MARIBOR«.

Edino podjetje te vrste v državi pod res strokovnim vodstvom. Zahtevajte odpravo vedno na ta naslov! —

IDEAL

Najboljši in najmodernejši pisalni stroj sedanjosti

The Rex Co, Ljubljana
Gradišče 10 Telefon 268.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin.

VRT v mestu

SOLNČNA lega, ograjen, za vrtnarstvo ali za zelenjavo zelo pripraven, se pod ugodnim pogojem odda v najem. Naslov pove upr. pod št. 1273

Stavbeno podjetje

Ivan Vižintin, Ljubljana

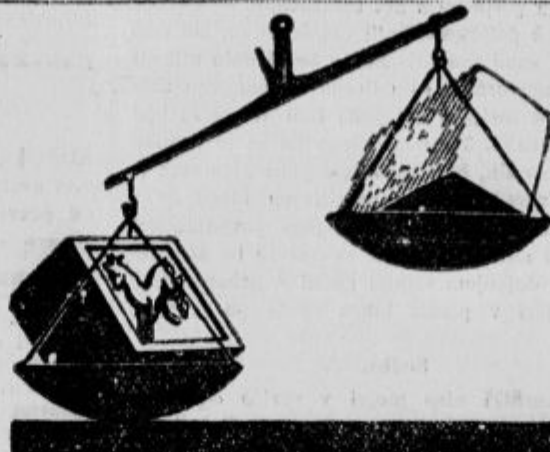
Moča kova ul. 13. (Stari Vodmat)
Izvršuje nove stavbe, hiše, prisilave in vsa hišna popravila, po lastnih in danih načrtih.

Delo solidno! Niko cene!

Ceno
češko
perje

1 kg elvega skubli, 65 Din, polbelaga 80 Din, belaga 90 Din, boljše 100 in 120 Din, mehkega kot puh 130 in 180 Din, najbolj vrsta 225 Din. Pošila prosto carine proti povzetju, od 200 Din višje prosto pošlino. Zaveza in vrnitev dovoljena. Vzorci zastoni. Dopolni le na Benedikt Sechauer, Lobezšt. 169 pri Plzinu, Oaaka. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

MILO „GAZELA“ ODTEHTA
PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI
vse manjvredno, cenajše izselka.
DOBITE GA V VSAKI TRGOVINI.

„ELIN“

družba za elektrotehnično industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave. Velika zaloga motorjev in električnega materiala. Cene izredno nizke. — — — Postrežba točna. Na željo poset inženirja brezplačno.

LIUBLJANA, Dunajska cesta 1. Telefon 88.
MARIBOR, Veterinjska ulica 11. Telefon 239.

Ladjedelnica Linz A. G.

Komercijelno ravnateljstvo:
Wien I., Wollzeile No. 12.
Telefon No. 74.306 in 76.484.
Tovarne v Linz a. d. Donau.

I. oddelek: Livarna za jeklo in železo.

Motorji z nizkim pritiskom na surovo olje za industrijske in poljedelske svrhe od 5 do 170 HP.

Motorji z nizkim pritiskom na surovo olje za ladje od 10 do 500 HP — počenši od 80 HP s patentiranim krmilom.

II. oddelek: Gradba ladij.

Motorne in druge rečne ladje vsakega tipa, kakor tudi manjše pomorske ladje.

III. oddelek: Gradba motorjev.

Izdelovanje vseh litič, jeklenih in železnih delov v vsaki velikosti.

Obisk inženirja in proračuni na željo brezplačno.

Čitajte in širite »Slovenec«!

Trboveljski premož in drva
dobavlja DRUŽBA ILIRIJA, Kralja Petra trg 8
Plačilo tudi na obroke — Telefon št. 220

Grem v Ameriko?

Nad vse sijajno najdete urejeno v III. razredu na državnih parobrodih Zedinjenih držav Ameriških Bremen-New York ali na čudoviti ladji

„LEWIATHAN“

iz Southampton ali Cherbourg. — Lepe, dobro prezračene in udobno opremljene sobe z dvema, 4 ali 6 posteljami, veliki družabni prostori, prvovrstna kuhinja, številna kopališča. — Postrežba kot v I. razredu. Vsako popoldne in večer godbeni užitek. — Zahtevajte brezplačno ilustriran cenik in razpored vožnje parnikov. 1309

UNITED STATES LINES

Beograd, Palata Beogradske Zadrage, Preko Hotel Bristol; Zagreb, Bredinske Savne Hrvatskih Seljadkih Zadrage, Mihovčeva ulica, Prekopna kolodvaz; Ljubljana, Brodarstvo Zedinjenih Ameriških Drav, Dunajska cesta št. 20; Sarajevo, Srpsa Hrvatskih Seljadkih Zadruga za Bosna i Hercegovina, Aleksandrova ulica 52; Susak, Banka za Pomorstvo.

Trgovina z oblekami
za gospode in deco

J. MAČEK
LJUBLJANA

Aleksandrova cesta 12

proda je odslej tudi
prvovrstno perilo
za gospode
po izredno nizkih
cenah.

ZA-ZAPOMNI

so soseda ker ti povem ako rabiš
VOLNENO BLAGO

za ženske ali suknjo za moške obleke, tiskanine (druk) cifir, belo, ružavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v volotrgovino R. STERMECKI v Celje kjer mi val kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Ceniki zastoni.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznana prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

Združene opekarne d. d. Ljubljana

Telefon 733

naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta na Miklošičevi cesti št. 13 tovarniško zalogo vseh vrst opeke lastnega izdelka.

Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevni ceni.

Ropirne knjige računov, komisijske knjižice, šolske mape, notese itd.

dobavlja najceneje

Knjigoveznica K. T. D.

Ljubljana, Ropitarjeva ulica 6/11

PRESELITEVI!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, r. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje Vzajemna posojilnica relativno veliko delnic stavbne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova lapa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

Centralna banka, d. d. Zagreb, podružnica Maribor

javlja, da je spremenila vsled fuzije z Banko za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb in s Centralno eskomptno in mjenjačno banko, d. d. Zagreb svoj dosedanji naziv v

Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb, podružnica Maribor

Vse bančne posla izvršuje pod nespremenjenimi pogoji.